

Μονόλοχοι από το Αιχαίο

Το ταξίδι

και τα όνειρα

ασυνόδευτων

ανήλικων προσφύγων

Αθήνα 2016

Μονόλογοι από το Αιγαίο

Το ταξίδι και τα όνειρα ασυνόδευτων ανήλικων προσφύγων

Αθήνα 2016

© Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση

Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

ISBN 978-960-9529-02-0

Επιμέλεια: **Χαρά Τσουκαλά**

Μετάφραση από Αραβικά

Κωνσταντίνος Ασημίδης, Eliane Choucair

Μετάφραση από Φαρσί και Ουρντού

Asef Farjam

Επεξεργασία κειμένων

Διονυσία Ασπρογέρακα, Βέρα Λάρδη, Σόνια Μολογούση

Γιώργος Μπεκιάρης, Ηρώ Ποταμούση, Χαρά Τσουκαλά

Γλωσσική επιμέλεια

Διονυσία Ασπρογέρακα, Γιώργος Μπεκιάρης,

Χαρά Τσουκαλά, Έφη Φρυδά

Τυπογραφικές διορθώσεις

Έφη Φρυδά

Φωτογραφία εξωφύλλου

Ηρώ Ποταμούση

Καλλιτεχνική επιμέλεια

Τέτη Καμούτση

Παραγωγή - Εκτύπωση

ΦΩΤΟΛΙΟ + TYPICON A.E.

Η εικονογράφηση βασίστηκε

στις ζωγραφιές και κατασκευές των παιδιών

Το παρόν έργο προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου και τις διεθνείς διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Επιτρέπεται η χρήση για εκπαιδευτικούς και καλλιτεχνικούς σκοπούς χωρίς εμπορική εκμετάλλευση. Για κάθε άλλη χρήση απαιτείται έγγραφη άδεια.

Διανέμεται δωρεάν.

Το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση είναι επιστημονική ένωση - μη κερδοσκοπικό σωματείο.

Τηλ. 210 654 1600

www.Theatroedu.gr / info@theatroedu.gr / humanrights@theatroedu.gr

Η Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες είναι διεθνής οργανισμός.

Τηλ. 216 200 7800

www.unhcr.gr / great@unhcr.org

Το υλικό σε αυτό το βιβλίο είναι αποτέλεσμα κύκλου βιωματικών εργαστηρίων, που έγιναν σε ξενώνες φιλοξενίας ασυνόδευτων ανήλικων προσφύγων στην Αθήνα και την Πάτρα, από τον Απρίλιο έως τον Ιούλιο του 2016, στο πλαίσιο της Δράσης «Μονόλογοι από το Αιγαίο».

Η Δράση αυτή είναι μέρος του προγράμματος «Κι αν ήσουν εσύ;» - ένα πρόγραμμα ευαισθητοποίησης στα ανθρώπινα δικαιώματα και σε θέματα προσφύγων, με χρήση βιωματικών δραστηριοτήτων, τεχνικών θεάτρου και εκπαιδευτικού δράματος. Το πρόγραμμα υλοποιείται από το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση σε συνεργασία με την Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, από το 2015.

ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΟΛΑ ΠΑΙΔΙΑ

Από τους αναγκαστικά εκτοπισμένους σε όλο τον κόσμο, που μόνο μέσα στο 2015 ξεπέρασαν τα 65 εκατομμύρια, φτάνοντας το υψηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί ποτέ, οι μισοί είναι παιδιά. Και ανάμεσά τους, ο αριθμός όσων χωρίστηκαν από τους γονείς τους ή ταξίδευσαν μόνο τους, έφτασε σε εξίσου ανησυχητικό επίπεδο.

Με τις εικόνες αυτών των παιδιών έχουμε «εξοικειωθεί» πλέον σε μεγάλο βαθμό, καθώς από τις αρχές του 2015 πάνω από 1 εκατομμύριο άνθρωποι πέρασαν τις ακτές του Αιγαίου αναζητώντας καταφύγιο στην Ευρώπη, στη μεγάλη τους πλειοψηφία ξεριζωμένοι από τη βία, τον πόλεμο και τις διώξεις στην πατρίδα τους. Είναι πολύ σημαντικό το ότι μέσα από το βιβλίο «Μονόλογοι από το Αιγαίο», έχουμε την ευκαιρία να κάνουμε ένα βήμα πέρα από την κυρίαρχη εικόνα, αυτή που μας έχει συγκινήσει, μας έχει θυμώσει, μας έχει ταρακουνήσει. Ένα βήμα επίσης πέρα από τα στατιστικά στοιχεία του εκτοπισμού, καθώς μας φέρνει πιο κοντά στην προσωπική ιστορία που κουβαλάει κάθε ένα από αυτά τα παιδιά.

Η κάθε ιστορία είναι μοναδική και αποκαλύπτει με τον πιο άμεσο τρόπο τα αδιέξοδα που οδήγησαν τα παιδιά αυτά στη χώρα μας. Αδιέξοδα που μπορεί πολλές φορές να μην τελειώνουν εδώ. Αυτά που έχουν να κάνουν με τις βασικές αιτίες του ξεριζωμού τους, που δυστυχώς η διεθνής κοινότητα απέχει πολύ από να τις αντιμετωπίσει. Τις ελάχιστες νόμιμες οδούς που έχουν, ώστε να φτάσουν σε τόπο ασφαλή, χωρίς να χρειάζεται να καταφύγουν σε χέρια διακινητών και να ρισκάρουν τη ζωή τους στο επικίνδυνο θαλάσσιο πέρασμα της Μεσογείου, το οποίο έχει κοστίσει τη ζωή σε 7.500 ανθρώπους από το 2015. Το πόσο εκτεθειμένα είναι στην εκμετάλλευση, την κακοποίηση και τη βία σε κάθε βήμα του ταξιδιού τους. Και πόσο μπορεί να υπολείπονται οι συνθήκες υποδοχής και προστασίας τους στις χώρες όπου θα αναζητήσουν καλύτερο μέλλον.

Ειδικότερα για τη χώρα μας, όπου το σύστημα προστασίας των ασυνόδευτων παιδιών παραμένει ανεπαρκές, το θέμα της υποδοχής και φιλοξενίας τους είναι ένα από τα πλέον σοβαρά και διαχρονικά, με τις διαθέσιμες δομές και προσφερόμενες υπηρεσίες να είναι ελλιπείς. Από τα 3.500 ασυνόδευτα παιδιά που έχουν καταγραφεί το 2016 από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης¹, στην πλειοψηφία τους αγόρια άνω των 14 ετών, τα μισά περίπου είναι σε λίστα αναμονής για να φιλοξενηθούν σε μία από τις υπάρχουσες – υπερπλήρεις – ειδικές δομές φιλοξενίας, όπως οι ξενώνες της Praksis. Το αποτέλεσμα είναι πολλά να παραμένουν σε χώρους τελείως ακατάλληλους, όπως σε αστυνομικά κρατητήρια ή στο δρόμο και να μην έχουν πρόσβαση σε ζωτικές υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής, ιατρικής και νομικής στήριξης. Από την άλλη, οι διαδικασίες

καταγραφής και εξέτασης του αιτήματός τους για άσυλο, ή επανένωσης με μέλη της οικογένειάς τους στην υπόλοιπη Ευρώπη, μπορεί να είναι τόσο χρονοβόρες, που τα παιδιά βλέπουν το μέλλον τους με ακόμα μεγαλύτερη αβεβαιότητα και ανασφάλεια.

Είναι λοιπόν μεγάλη ανάγκη να ενισχυθούν από τα κράτη μέλη της Ε.Ε. και να επιταχυνθούν τα προγράμματα οικογενειακής επανένωσης και μετεγκατάστασης των ασυνόδευτων παιδιών και παράλληλα να ενισχυθεί το εθνικό σύστημα υποδοχής τους. Προς την κατεύθυνση αυτή γίνονται προσπάθειες τόσο από την Πολιτεία όσο και από την Ύπατη Αρμοστεία και άλλους φορείς, με αποτέλεσμα τους τελευταίους μήνες να έχει σχεδόν διπλασιαστεί ο αριθμός των θέσεων φιλοξενίας τους, ξεπερνώντας πλέον τις 1.100 θέσεις, ενώ σχεδιάζονται περισσότερες². Βέβαια, μένει να γίνουν πολλά ακόμα στον τομέα αυτό, όσο και στο πεδίο της υποδοχής και ένταξης όσων παιδιών θα παραμείνουν στη χώρα.

Θα ήταν παράλειψη όμως να μην αναφερθούμε στα πολλά που γίνονται ήδη ή σε αυτά που μπορεί να είναι μικρά αλλά σημαντικά, καθώς παραμένουν στο χέρι μας, ως κοινωνίας υποδοχής. Παραδείγματα που βλέπουμε στην κοινότητα, τη γειτονιά, το σχολείο – χώρους και ομάδες που δημιουργούν ένα πλέγμα ασφάλειας και αλληλεγγύης. Από τις ιστορίες των παιδιών του βιβλίου αντλούμε δύναμη και αισιοδοξία, γιατί βλέπουμε τους «σημαντικούς άλλους» που έχουν σταθεί δίπλα τους. Καταλαβαίνουμε πόσα προσδοκούν από το σχολείο και τις σπουδές τους και πόση χαρά παίρνουν όταν έχουν την ευκαιρία να ξαναγίνουν μαθητές. Πόσο μπορεί η θετική γνώμη των άλλων να ενισχύσει την ψυχολογία τους – είναι άλλωστε έφηβοι που δεν θέλουν να τους αντιμετωπίζουν με λύπη ή καχυποψία. Πόση σημασία έχει το «αγαπώ την Ελλάδα» ενός αγοριού και το «οι άνθρωποι εδώ είναι ευγενικοί».

Αυτά τα μικρά και σημαντικά, που μπορεί να κάνουν τη διαφορά στη ζωή των ασυνόδευτων παιδιών περιγράφονται, μεταξύ άλλων, στις ιστορίες που θα διαβάσετε. Και μας υπενθυμίζουν ότι, ανεξάρτητα από το νομικό τους καθεστώς, από το αν έχουν χαρτιά ή όχι, από το αν έφυγαν από τη Συρία, το Αφγανιστάν ή το Πακιστάν, είναι πάνω από όλα παιδιά. Παιδιά, που έχουν ανάγκη από ασφάλεια και αξιοπρέπεια, και ως παιδιά πρέπει να βρουν προστασία, αποδοχή και υποστήριξη.

Εύα Σαββοπούλου
Τομέας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης
Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες
Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα
www.unhcr.gr
Οκτώβριος 2016

1. Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης είναι ο αρμόδιος φορέας για τη διαχείριση των αιτημάτων στέγασης των αιτούντων άσυλο και των ασυνόδευτων ανηλίκων στη χώρα. Δείτε: www.ekka.org.gr

2. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες έχει στηρίξει μέχρι στιγμής τη δημιουργία περισσότερων των 500 θέσεων προσωρινής στέγασης για τα παιδιά που είναι μόνα, ενώ σχεδιάζεται να δημιουργηθούν περισσότερες το επόμενο διάστημα. Δείτε περισσότερα στο data.unhcr.org/mediterranean

Διαδρομές

Διαδρομές...

Αιγαίο.
Το πέλαγος με τα νησιά του.
Εικόνες τραγωδίας
εικόνες φρίκης.
Ανάμεσά τους
εικόνες παιδιών,
φιγούρες ασυνόδευτων ανήλικων προσφύγων.
Τους είδαμε να φτάνουν
μόνοι τους στις ακτές των νησιών.
Μόνοι τους να διασχίζουν τους δρόμους της Ελλάδας
για να φτάσουν στα σύνορα.
Και επειδή τα βλέμματά τους μας στοιχειώσαν
και επειδή υπάρχουν πολλοί τρόποι
να αντιδράσει κάποιος στη φρίκη,
θελήσαμε
οι σκέψεις, οι αναμνήσεις, το ταξίδι και τα όνειρα τους
να αποκτήσουν φωνή.
Και αυτή η φωνή,
μέσα από τις φωνές άλλων παιδιών, συνομηλίκων τους
να ακουστεί δυνατά
τόσο, που να φτάσει μακριά, όσο πιο μακριά γίνεται.

Έτσι γεννήθηκε η ιδέα των «Μονολόγων από το Αιγαίο». Μια ιδέα, που με συλλογική προσπάθεια, επιμονή και αγάπη, εξελίχτηκε σε Δράση.

Η Δράση αυτή άρχισε τον Απρίλιο του 2016, ως μέρος του προγράμματος «Κι αν ήσουν εσύ;». Το πρόγραμμα υλοποιείται από το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, από τον Φεβρουάριο του 2015, με στόχο την ευαισθητοποίηση στα ανθρώπινα δικαιώματα και σε θέματα προσφύγων.

Σε δύο πόλεις της Ελλάδας, την Αθήνα και την Πάτρα, από τον Απρίλιο έως τον Ιούλιο του 2016, έγιναν κύκλοι βιωματικών εργαστηρίων. Οι συμμετέχοντες ήταν ασυνόδευτοι ανήλικοι πρόσφυγες και μετανάστες από τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Ιράν, το Μαρόκο και την Αίγυπτο. Αγόρια, ηλικίας 13 έως 18 ετών, που διαμένουν σε ξενώνες φιλοξενίας της ΜΚΟ PRAKSIS.

Συγκεκριμένα στην Αθήνα, το εργαστήριο υλοποιήθηκε σε χώρο μέσα στον ξενώνα ΣΤΕΓΗ PLUS (+), ενώ στην Πάτρα, στο Θεατρικό χώρο Καλλιτεχνικών Αναρριχήσεων «Οροπαίδιο».

Σε κάθε πόλη ολοκληρώθηκαν είκοσι εργαστήρια. Οι συναντήσεις ήταν δίωρες και γίνονταν δύο φορές την εβδομάδα, με **εθελοντική συμμετοχή των παιδιών**.

Συνολικά, πήραν μέρος έξι θεατροπαιδαγωγοί-εμπυχωτές (Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση), επτά διερμηνείς (Υπατη Αρμοστεία, ΜΚΟ PRAKSIS), επτά κοινωνικοί λειτουργοί (ΜΚΟ PRAKSIS) και τρεις ψυχολόγοι (ΜΚΟ PRAKSIS).

Ήταν ένα εγχείρημα δύσκολο, πρωτόγνωρο για όλους μας. Ένα εγχείρημα που απαιτούσε διαρκή συντονισμό και συνεργασία πολλών ανθρώπων με διαφορετικές ειδικότητες, διαφορετικές νοοτροπίες και από διαφορετικές διαδρομές.

Καταφέραμε όμως να «συναντηθούμε». Γιατί σημασία είχε ο στόχος.

Ο **στόχος** ήταν να **καταγραφούν οι ιστορίες αυτών των νέων**.

Η πρόκληση μεγάλη. Προχωρήσαμε, γιατί πιστεύουμε πως το θέατρο έχει τη δύναμη και τη μαγική ιδιότητα να ανοίγει ψυχές, να ξεκλειδώνει συναισθήματα, να ανασύρει βιώματα, να γεφυρώνει χάσματα. Και έτσι, μέσα από εργαστήρια που βασίζονταν στη χρήση θεατρικών τεχνικών, στην εικαστική έκφραση και στη δημιουργική γραφή, πρόεκυψαν είκοσι οκτώ ιστορίες. Το περιεχόμενο αυτού του βιβλίου. Έφηβοι οι οποίοι δεν μιλούν μόνο για το **δράμα που έχουν βιώσει**, τόσο στην **πατρίδα** όσο και στο **ταξίδι** τους, αλλά και για αυτά που **αγαπούν** και αυτά που τους **αρέσουν**. Για όσα **ελπίζουν** και όσα **ονειρεύονται**.

Όπως όλοι οι έφηβοι!

Ένα βιβλίο από εφήβους, ένα βιβλίο χάρτινο караβάκι
ξεκινά τη διαδρομή του
με την ελπίδα να συναντηθεί με μυριάδες άλλα караβάκια
εφήβων, που λαχταρούν να χτίσουν ένα κόσμο
στα μέτρα των ονείρων τους
ένα κόσμο που θα χωράνε όλοι
και θα μαθαίνουν τη ζωή καθισμένοι στο ίδιο θρανίο
και ενηλίκων που ίσως θυμηθούν
εκείνες τις μισοσβησμένες λέξεις
πάνω στα πανιά των δικών τους εφηβικών χάρτινων караβιών
«φιλοξενία», «ανθρωπιά», «αλληλεγγύη».

Χαρά Τσουκαλά

Συντονίστρια της Δράσης «Μονόλογοι από το Αίγαίο»

Ιούλιος 2016

Σημείωμα εμπυχωτών

Τα παιδιά σήμερα μεγαλώνουν σε ένα κόσμο που διαρκώς αλλάζει και οι έννοιες πατρίδα, εστία, οικογένεια, τόπος και εθνική ταυτότητα επαναπροσδιορίζονται διαρκώς. Σε ένα κόσμο που οι πληθυσμοί ή τα άτομα δεν έχουν το δικαίωμα να μετακινούνται ελεύθερα και όπου οι λέξεις πρόσφυγας και μετανάστης προσλαμβάνονται ως ταυτότητα και όχι ως ιδιότητα.

Από τον Απρίλιο έως τον Ιούλιο του 2016 συμμετείχαμε στο σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας σειράς εργαστηρίων στα πλαίσια της Δράσης «Μονόλογοι από το Αιγαίο», με στόχο την καταγραφή των ιστοριών ασυνόδευτων εφήβων. Παιδιά που αναγκάστηκαν να φύγουν από τη χώρα καταγωγής τους και βρίσκονται στη διαδικασία μετακίνησης προς την Ευρώπη. Έχοντας κατά νου το παράδειγμα των «Μονολόγων από τη Γάζα»¹, πρόθεσή μας ήταν να δημιουργηθεί ένα υλικό ανοιχτής φόρμας και με συγκεκριμένο περιεχόμενο, το οποίο θα έδινε τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες εφήβους να αρθρώσουν το δικό τους λόγο, ανοίγοντας έτσι ένα διάλογο με τον εαυτό τους, τους συνομηλίκους τους και την παγκόσμια κοινότητα. Στη διαδικασία σχεδιασμού των εργαστηρίων, βρεθήκαμε μπροστά στα εξής ερωτήματα-προκλήσεις:

Με ποιον τρόπο θα προσεγγίσουμε τις εμπειρίες αυτών των εφήβων μέσα από μια θεατροπαιδαγωγική διαδικασία, που να σέβεται και να αναγνωρίζει το προσωπικό βίωμα αυτών των νέων;

Με ποιον τρόπο η φωνή τους θα ενισχυθεί, θα πολλαπλασιαστεί και θα οδηγήσει σε δράση;

Με ποιον τρόπο τα όνειρα και οι ελπίδες τους για το μέλλον θα αξιοποιηθούν ως εκπαιδευτικό εργαλείο για τους συνομηλίκους τους και ως εργαλείο ευαισθητοποίησης της ευρύτερης εκπαιδευτικής και καλλιτεχνικής κοινότητας;

Τα παραπάνω ερωτήματα και οι δυσκολίες συνύπαρξης εφήβων από διαφορετικές χώρες, με τη δική τους κουλτούρα και τις δικές τους πολιτισμικές καταβολές, μας οδήγησαν σε μια συγκεκριμένη δομή των εργαστηρίων, η οποία θα λάμβανε υπόψη τις ιδιαιτερότητες αυτές. Ο πρωταρχικός στόχος ήταν να ενισχύσουμε τη συνοχή και τη δυναμική της ομάδας, να ενδυναμώσουμε τους εφήβους, και στη συνέχεια, να οικοδομήσουμε μια

1. Οι «Μονόλογοι από τη Γάζα» γράφτηκαν από μαθητές 13 έως 17 ετών, με πρωτοβουλία του Θεάτρου ASHTAR της Παλαιστίνης, από το Νοέμβριο του 2009 έως τον Απρίλιο του 2010 (κατά την διάρκεια του πολέμου στη Γάζα). Στην Ελλάδα το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση πήρε μέρος στο διεθνές αυτό πρόγραμμα, μεταφράζοντας στα ελληνικά τα κείμενα των μαθητών και οργανώνοντας σειρά εκδηλώσεων με σχολεία και ομάδες νέων. (περισσότερες πληροφορίες στο www.TheatroEdu.gr)

σχέση εμπιστοσύνης μαζί τους. Το συναισθηματικό άνοιγμα των παιδιών γινόταν σταδιακά, βήμα βήμα, μέσα από ασκήσεις και τεχνικές που εστίαζαν στη γενικότερη αποφόρτιση και στη σταδιακή έκθεση και έκφρασή τους. Οι δράσεις ήταν δοσμένες με τρόπο συμβολικό, ώστε οι έφηβοι να μπορούν να μοιράζονται αβίαστα και χωρίς το φόβο της έκθεσης τα βιώματα και τα όνειρά τους. Στην αρχή κάθε συνάντησης γινόταν «ζέσταμα», με στόχο την ενεργοποίηση της ομάδας. Μετά ακολουθούσε το κυρίως μέρος του εργαστηρίου όπου, μεταξύ άλλων, αξιοποιήθηκαν τεχνικές θεατρικού παιχνιδιού, εκπαιδευτικού δράματος, θεάτρου του καταπιεσμένου (Α. Μποάλ), θεάτρου Playback, ψυχοδράματος και τεχνικές σκιών, προκειμένου να αναπτυχθεί το θέμα της εκάστοτε συνάντησης, καθώς και να διερευνηθεί αυτό της επόμενης. Το τελευταίο μέρος περιλάμβανε δραστηριότητες δημιουργικής γραφής και κάθε φορά το εργαστήριο έκλεινε με ασκήσεις αποφόρτισης.

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του εργαστηρίου γινόταν σε ένα πλαίσιο συνεργασίας και ανατροφοδότησης με τους κοινωνικούς επιστήμονες της PRAKSIS, τους συντονιστές και τους άλλους συνεργάτες του προγράμματος. Στόχος μας ήταν η συνδιαμόρφωση της διαδικασίας με τους συμμετέχοντες, αφουγκραζόμενοι τις ανάγκες τους και συμβάλλοντας στην ενδυνάμωσή τους.

Στη διάρκεια της όλης διαδικασίας και παρά τον προσεκτικό σχεδιασμό, προέκυψαν δυσκολίες που προσπαθήσαμε να αντιμετωπίσουμε με ευελιξία, προσαρμόζοντας τις δράσεις ακόμα και κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων. Οι εναλλαγές στη σύνθεση της ομάδας, η ευμετάβλητη ψυχολογική κατάσταση πολλών εφήβων, η απουσία διερμηνέων σε κάποια εργαστήρια και η αστάθεια του καθημερινού προγράμματος των εφήβων, δυσχέραιναν το πρόγραμμά μας. Επιπλέον, τα εργαστήρια συνέπεσαν με το Ραμαζάνι², κατά τη διάρκεια του οποίου πολλοί έφηβοι απείχαν από τις συναντήσεις. Είναι αλήθεια ότι υπήρξαν φορές που αναρωτιόμασταν αν το συγκεκριμένο εγχείρημα μπορούσε τελικά να ολοκληρωθεί όπως το είχαμε σχεδιάσει και αν θα κατορθώναμε τελικά να παρακάμψουμε όλες τις παραπάνω δυσκολίες. Κι όμως, αρκούσε ένα τεράστιο εφηβικό χαμόγελο στο καλωσόρισμα και μια θάλασσα από αγκαλιές στον αποχωρισμό για να εξαφανιστούν όλες οι αμφιβολίες μας. Γιατί, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Ιμάν Αούν, καλλιτεχνική διευθύντρια του Θεάτρου ASHTAR στην Παλαιστίνη: «Το θέατρο είναι θέληση που γίνεται δράση και διεκδικεί τη νίκη της ζωής».

**Διονυσία Ασπρογέρακα, Βέρα Λάρδη, Σόνια Μολογούση,
Γιώργος Μπεκιάρης, Ηρώ Ποταμούση, Ανδριάντα Ταβαντζή**

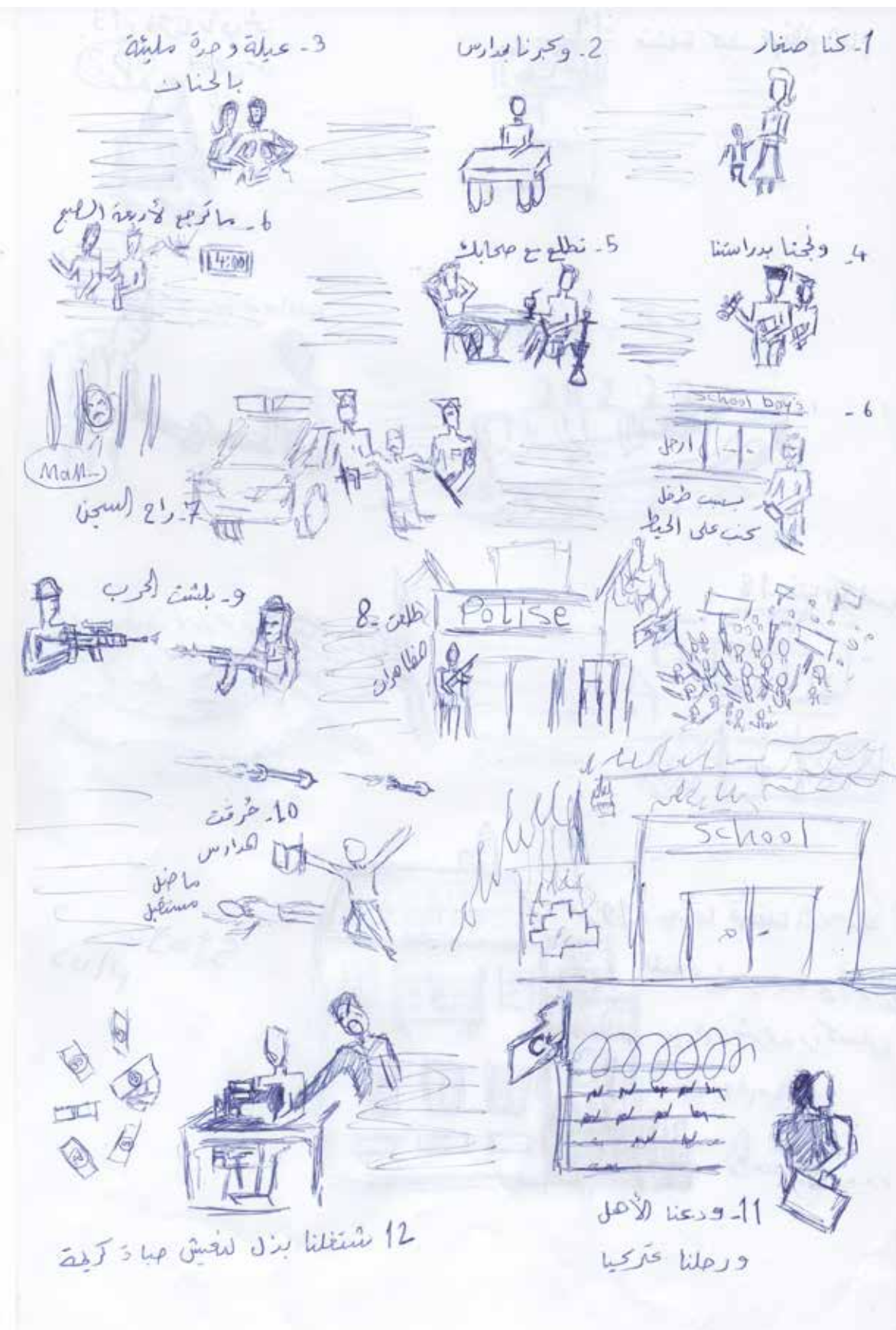
Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση
Ιούλιος 2016

2. Το Ραμαζάνι είναι θρησκευτική γιορτή νηστείας των Μουσουλμάνων. Η ονομασία του προέρχεται από την τουρκική λέξη ραμαζάν και την αντίστοιχη αραβική ραμαντάν. Αποτελεί επίσης ονομασία του ένατου μήνα του μουσουλμανικού έτους, που σύμφωνα με την παράδοση, δόθηκε το Κοράνι στους ανθρώπους προκειμένου να τους καθοδηγήσει στη ζωή.

γράφουν

Ζολμάν
 Αμπντάλα
 Εχσάν
 Ινάντε
 Χάρις
 Ασράφ
 Ιμπραχίμ
 Μόχι
 Αμάρ
 Μουσταφά
 Αχμέτ
 Ταϊχιάμπ
 Ταχάρ
 Αζίζ
 Ιρφάν
 Αλί
 Μοχαμάντε
 Γουασίφ
 Φαρίντε
 Μοχάμαντε
 Σαλμάν
 Ουσμάν
 Σαρβάρ
 Αμίρ
 Σαχίν
 Ναντίλ
 Ραφ
 Χαμίντε

Τα ονόματα
 των παιδιών
 έχουν αλλάξει
 για λόγους
 προστασίας.

Ζολμάν

Το όνομά μου είναι Ζολμάν, είμαι 15 χρονών, από το Αφγανιστάν.

Το 2015, λόγω της επίθεσης των Ταλιμπάν στην πόλη μου, αναγκάστηκα να φύγω από την πατρίδα μου.

Το ταξίδι μου δεν ήταν ένα κανονικό ταξίδι. Χρειάστηκαν τρεις μήνες μέχρι να φτάσω στην Ελλάδα. Πείνασα, δίψασα και κινδύνεψα να πνιχτώ στη θάλασσα του Αιγαίου.

Ίσως ήταν οι ευχές των γονιών μου, ίσως έχινε ένα θαύμα και τελικά κατάφερα να φθάσω ως εδώ. Στο ταξίδι τα πήχαινα καλά με όλους και είχα καθαρό μυαλό. Αυτό βοήθησε πολύ.

πολλοί από τους ανθρώπους που ταξίδευαν μαζί μου πνίχτηκαν στη θάλασσα ή πέθαναν στο δρόμο από κούραση και πείνα.

Εμένα με έσωσε ο Αλλάχ και οι ευχές των γονιών μου.

Μου ζήτησαν να ζωγραφίσω τη ζωή μου και εχώ ζωγράφισα δέντρα στη σειρά. Η ιστορία των δέντρων αυτών μοιάζει με τη δική μου ιστορία. Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου ήμουν σαν ένα πράσινο δεντράκι και μεγάλωνα, σαν όλα τα μικρά δέντρα. Οι γονείς μου, σαν τη γη, με πότιζαν και μου έδιναν ό,τι είχα ανάγκη. Όμως, ξαφνικά όλα άλλαξαν. Οι καταστροφές πήραν τη θέση των καλών καιρών. Άρχισε ο πόλεμος. Κι εχώ βρέθηκα μόνος, σαν μικρό, αδύναμο δεντράκι μέσα στην καταιχίδα. Έπρεπε να φύγω, δεν είχα άλλη επιλογή.

Έτσι, ξεκίνησα ένα ταξίδι με άγνωστο προορισμό.

Μετά από καιρό και πολλές δυσκολίες έφτασα σε ένα ξένο, αλλά γόνιμο

τόπο. Θέλω να ξεκινήσω την καινούρια μου ζωή εδώ και να μεγαλώσω. Να καταφέρω να βγάλω καρπούς και, τόσο εχώ όσο και οι άλλοι συνάνθρωποί μου, να αξιοποιήσουμε τους καρπούς αυτούς. Εύχομαι ποτέ μα ποτέ να μην ξανασυναντήσω τέτοια κακοκαιρία στο δρόμο μου.

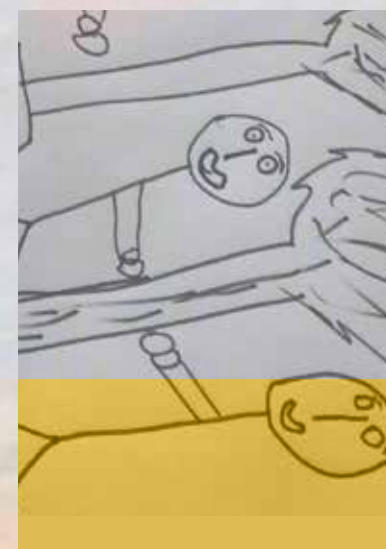
Τώρα εδώ, στην Ελλάδα, αισθάνομαι καλύτερα. Μπορώ χωρίς φόβο να βγω από το σπίτι και να πάω σχολείο. Όταν βλέπω τους συμμαθητές μου νιώθω πάρα πολύ χαρούμενος. Σιγά σιγά βρίσκω ελπίδα για το μέλλον. Το όνειρό μου είναι να ασχοληθώ επαγγελματικά με το Taekwon-Do. Φαντάζομαι τον εαυτό μου Murabbi Taekwon-Do, δηλαδή προπονητή! Αυτό θα με κάνει να νιώθω πολύ περήφανος.

προσπαθώ να μάθω τη γλώσσα σας, γιατί έχω πολλά πράγματα να πω και να μοιραστώ μαζί σας. Θέλω να μάθω καλά τα ελληνικά. Θέλω να τελειώσω το σχολείο και να βρω μια δουλειά.

Θέλω να μάθω πώς περνούν οι συνομήλικοί μου που έχουν τα ίδια προβλήματα με εμένα και μαζί να τους βοηθήσουμε να ζήσουν με ειρήνη. Να μπορέσουν να πάνε σχολείο.

πριν τελειώσω, θέλω να σας μιλήσω για ένα μαχικό λουλούδι. Το λουλούδι αυτό αναδύει ένα υπέροχο άρωμα. Όποιος το αγγίζει παίρνει τη μυρωδιά του και δεν τη χάνει ποτέ. Μοσχοβολάει σε όλη του τη ζωή. Αν όμως πάσουν να το ποτίζουν, αυτό δεν ευωδιάζει πια και πεθαίνει λυπημένο. Δεν θέλω να μαραθεί το λουλούδι αυτό. Ποτέ. Θέλω να υπάρχει για πάντα. Για να μπορώ να το μυρίζω.

Ιούλιος 2016

Αμπντάλα

Το όνομά μου είναι Αμπντάλα, είμαι 17 χρονών, από τη Συρία.

Είμαι από φτωχή οικογένεια που αποτελείται από οκτώ άτομα· τους γονείς μου, τρεις αδελφούς και τρεις αδελφές. παρ' όλη τη φτώχεια μας, ζούσαμε στη Δαμασκό μια ζωή ευτυχισμένη, χωρίς προβλήματα.

Η χειτονια μου είναι φτωχή. Εκεί, μένουν καλοί άνθρωποι. Στη Συρία ήμουν χαρούμενος, γιατί ήμουν με την οικογένειά μου. Όταν ξυπνούσα κάθε πρωί κι έβλεπα τη μητέρα και τον πατέρα μου, γελούσαμε. Έπειτα πήγαινα στο σχολείο κι έκανα διάφορα πράγματα με τους φίλους μου. Ξέρω ότι ήμασταν άτακτα παιδιά στο σχολείο, όμως ήμασταν πολύ χαρούμενοι.

Όλα τελείωσαν ξαφνικά όταν ξέσπασε ο πόλεμος. Οι ωραίες πλατείες και τα πάρκα είχαν πολεμικές ζώνες κι η αγορά χέμιζε όπλα και κλεψιές... Όμορφα μέρη, αρχαιολογικά μνημεία καταστράφηκαν και πουλήθηκαν. Μέχρι τώρα υπάρχουν άνθρωποι εκεί που αντιστέκονται στο θάνατο και την πείνα.

Εχώ όμως αναγκάστηκε να φύγω από την πατρίδα μου. Έφτασα στην Τουρκία όπου, με κάτι φίλους, δούλευα σκληρά δεκατρείς ώρες την ημέρα για πέντε περίπου μήνες. Με τη δουλειά ο καιρός πέρασε γρήγορα. Αποφάσισα να αναζητήσω μια καλύτερη ζωή και έτσι, στις 5 Μαρτίου του '16, έφυγα από τη Σμύρνη και ξεκίνησα για την Ευρώπη.

Μπήκαμε στα πλοία του θανάτου και φτάσαμε σε ένα έρημο νησί. Από εκεί με μια μικρή βάρκα μας πήγανε στην Κω. Είχα σκοπό να φτάσω στα ελληνικά σύνορα με τη Σερβία για να πάω στη Γερμανία. Συνάντησα όμως έναν μεταφραστή από τη Συρία, που με συμβούλεψε να πάω εκεί μέσω της Praksis. Μετά από ιατρικές εξετάσεις έμεινα σε ένα κέντρο υποδοχής προσφύγων, όπου γνώριστηκα με κάτι παιδιά που είχαν σαν αδελφία για μένα και πέρασα καλές μέρες μαζί τους. Αρχότερα με έστειλαν στην Πάτρα, μια ωραία τουριστική πόλη. Εκεί μου γνώρισαν μια δασκάλα ζωγραφικής και με τη βοήθειά της έκανα μια σημαντική έκθεση ζωγραφικής. Ό,τι καλύτερο έχει συμβεί στη ζωή μου!

Τώρα λοιπόν βρίσκομαι στην Ελλάδα. Υπάρχουν στιχμές που νιώθω σχεδόν σαν ζητιάνος στην άκρη του δρόμου. Όμως, πιστεύω ότι, μετά από μεγάλη προσπάθεια και με περισσότερη υπομονή, μπορώ να γίνω σημαντικός άνθρωπος και να προσφέρω στην κοινωνία. Έχω συναντήσει πολλούς φιλικούς ανθρώπους και είναι πολύ σημαντικό για μένα να βρίσκομαι ανάμεσά τους.

Έχω χρέος να φτιάξω τη ζωή μου και να ακολουθήσω τα όνειρά μου. Θα συνεχίσω να παλεύω για αυτά.

Συρία, θα χυρίσουμε πίσω!

Εχσάν

Το όνομά μου είναι Εχσάν, είμαι 17 χρονών, από το Αφγανιστάν.

Τα χαιρετίσματά μου στα συνομήλικα παιδιά που διαβάζουν αυτό το γράμμα. Γραμμένο από εμένα για εσάς, αγαπημένοι.

Η ζωή μου είναι σαν μια ετοιμόρροπη σκάλα που διαρκώς χάνει την ισορροπία της. Όπως ακριβώς και ο πόλεμος στο Αφγανιστάν. Στη χώρα μας έχουμε πόλεμο εδώ και 34 χρόνια. Τα σπίτια μας είναι ισοπεδωμένα. Πολλοί από εμάς έχουμε χάσει γονείς και αδέρφια στον πόλεμο και σε τρομοκρατικές επιθέσεις από κακούς ανθρώπους.

Εγώ έχασα τον πατέρα και τη μάνα μου στο Αφγανιστάν. Δυσκολεύτηκα πάρα πολύ. Μετά το θάνατο των γονιών μου δεν είχα κανέναν και δεν μπορούσα να ζήσω πια εκεί. Επειδή ήμουν πολύ μικρό παιδί για να δουλέψω, αναγκάστηκα να φύγω. Πήγα στο Ιράν. Εκεί είχα συγγενείς και φίλους. Όμως, όταν μεγάλωσα αρκετά δεν μπορούσα να μείνω άλλο στο σπίτι τους. Έτσι, έπιασα δουλειά για να βγάλω τα έξοδά μου. Ήμουν ακόμα μικρός για μια τόσο δύσκολη δουλειά. Οικοδομή! Δούλεψα κάποιους μήνες εκεί και πάντα προσπαθούσα να μαζεύω λίγα χρήματα από το υστέρημά μου. Πέρασαν έτσι τρία χρόνια...

Στο Ιράν ζουν πολλοί Αφγανοί. Στη χώρα αυτή όμως, δεν μας δίνουν καμία σημασία, καμία αξία. Μας προσβάλλουν. Μας αντιμετωπίζουν με το χειρότερο τρόπο. Με τη στάση τους μας διώχνουν από τη χώρα τους. Σκέφτηκα ότι με αυτή τη δύσκολη ζωή δεν θα μπορούσα να τελειώσω κάποια σχολή. Έτσι αποφάσισα να έρθω στην Ευρώπη. Ταξίδεψα από τόσο μακριά, μήπως και μπορέσω επιτέλους να σπουδάσω και να αλλάξω τη ζωή μου.

Έφτασα στην Ελλάδα και βρίσκομαι ακόμα εδώ, γιατί ο δρόμος προς τις άλλες χώρες της Ευρώπης είναι κλειστός για τους πρόσφυγες.

Θέλω να σας εξηγήσω το λόγο που εμείς φεύγουμε από τη χώρα μας και μεταναστεύουμε στις δικές σας. Ήρθαμε σε χώρες σαν τη δική σας επειδή κινδύνευε η ζωή μας. Κάποιοι από εμάς δεν έχουμε πια σπίτι, μαμά, μπαμπά κι αδέρφια. Δεν ήρθαμε για διασκέδαση, αναγκαστήκαμε να

έρθουμε. Θέλουμε να μας βοηθήσετε να μάθουμε τη γλώσσα σας και να γνωρίσουμε τον πολιτισμό σας. Όταν βλέπετε ένα μεγαλύτερο σε ηλικία παιδί να πηγαίνει σε μικρότερη τάξη στο σχολείο, μην το κοροϊδεύετε. Βοηθείστε τον, υποστηρίξτε τον!

Ελπίζω σε έξι περίπου χρόνια να είμαι σε μια χώρα όπου θα μπορέσω να πραγματοποιήσω τα όνειρά μου. Ονειρεύομαι να σπουδάσω. Να τελειώσω τη σχολή μου, να παντρευτώ τον άνθρωπο που επιθυμώ και να ζήσω τη ζωή που θέλω, μια ζωή ευτυχισμένη. Στο σπίτι μου θα έχω μια φωτογραφία που μου έδωσαν οι γονείς μου, από την παιδική μου ηλικία. Αυτή η φωτογραφία έχει πολύ μεγάλη αξία για μένα, γιατί είναι κάτι που έχω από αυτούς. Το σπίτι μου θα είναι η ελπίδα μου. Ελπίζω να ξεχάσω τον πόλεμο και τις δυσκολίες που έχω περάσει. Θέλω να ζήσω τις καλές μέρες του μέλλοντος.

Ιούλιος 2016

Ινάντ

Το όνομά μου είναι Ινάντ, είμαι 16 χρονών, από την Αίγυπτο.

Νοσταλγώ την πατρίδα μου και τις πυραμίδες.

Μ' αρέσει να παίζω ποδόσφαιρο, PlayStation και να πίνω καφέ.

Στην πατρίδα μου κάναμε ό,τι θέλαμε με τους φίλους μου. Βχαίναμε βόλτες τα βράδια, πηχαίναμε στη θάλασσα και πειράζαμε τα κορίτσια. Ανεβαίναμε σε μια ταράτσα και καπνίζαμε κρυφά από τον πατέρα μου κι όταν χυρνούσα σπίτι, περπατούσα σιχά σιχά για να μην τον ξυπνήσω.

Αγάπησα μια κοπέλα. Την αγαπούσα πολύ. Την αγαπούσα από το σχολείο και με αγαπούσε κι αυτή. Πολύ! Όλα τα αγόρια την ήθελαν, αυτή όμως αγαπούσε μόνο εμένα. Μιλάχαμε καθημερινά. Όμως, μια μέρα το κατάλαβε ο πατέρας της, το είπε στον δικό μου και εκείνος μου έβαλε τις φωνές. Δεν την ξαναείδα από τότε και στεναχωρήθηκα πολύ.

Αγαπώ την Ελλάδα. Έρχομαι κάθε βδομάδα στο εργαστήριό. Εκεί έκανα καινούριους φίλους και πήχαμε μια ωραία εκδρομή.

Όμως, έρχονται φορές που δεν αγαπώ τίποτα στη ζωή μου...

Βλέπω όνειρα συχνά. Ένα όνειρο που βλέπω είναι πως περπατώ πάρα πολλή ώρα στην έρημο και ο ήλιος με έχει εξαντλήσει. Ο δρόμος μου είναι πολύ δύσκολος. Κάποια στιχμή συναντώ ένα σκύλο που πεθαίνει από τη δίψα. Βγάζω το παπούτσι μου, το γεμίζω νερό και του δίνω να πει. Πολλή ώρα μετά βρίσκω κόσμο να μου κάνει παρέα. Συνεχίζω τη διαδρομή μαζί με κάποιον και βρίσκουμε ένα κάρο που το σέρνουν χαϊδουράκια. Ανεβαίνουμε πάνω και μας μεταφέρει. Ύστερα συναντάμε δύο ανθρώπους που μαλώνουν. Τους χωρίζουμε, τους παίρνουμε μαζί μας και φτάνουμε ως εδώ.

Ονειρεύομαι να πάω στην Ιταλία να βρω τον αδελφό μου. Ονειρεύομαι επίσης να ενωθώ ξανά με την οικογένειά μου, στην Αίγυπτο.

Σας αγαπώ πολύ.

Ιούλιος 2016

Χάρις

Το όνομά μου είναι Χάρις, είμαι 16 χρονών, από το Πακιστάν.

Γεια σας. Σε αυτό το χαρτί γράφω για τις όμορφες και τις άσχημες στιγμές της ζωής μου.

Όταν ήμουν μικρός δεν μου άρεσε το σχολείο, γιατί δεν ήθελα να διαβάζω πολύ και το σχολείο θέλει προσπάθεια και διάβασμα. Μια χρονιά δεν πέρασα τρία μαθήματα και έπρεπε να ξαναδώσω εξετάσεις. Τελικά διάβασα, τα έδωσα και πέρασα. Σιγά σιγά άρχισε να μου αρέσει να διαβάζω. Η καλύτερη μέρα της ζωής μου ήταν όταν τελείωσα την εκμάθηση του Κορανίου στο Ισλαμικό σχολείο.

Στο Πακιστάν είχαμε πολλά προβλήματα. Μια μέρα οι γονείς μου αποφάσισαν ότι έπρεπε να έρθω στην Ευρώπη. Πίστευαν πως ήταν ο μόνος τρόπος για να είμαι ασφαλής.

Τρία χρόνια τώρα περπατάω...

Με κάποιους κολλητούς μου ξεκινήσαμε το ταξίδι προς την Ελλάδα. Μας πήρε καιρό, αλλά τελικά φτάσαμε. Με βοήθησε ο Θεός και τα δυνατά μου πόδια...τρέχω γρήγορα.

Τώρα ζω εδώ, στην Ελλάδα. Μπορεί να σας φαίνεται παράξενο, όμως οι δυσκολίες που συνάντησα όταν ήρθα στην Αθήνα ήταν περισσότερες από αυτές που αντιμετώπισα στο ταξίδι μου. Φθάνοντας εδώ δεν ήξερα τη γλώσσα και δεν μπορούσα να μιλήσω με κανέναν. Δεν ήξερα τον τρόπο ζωής και δεν μπορούσα να λύσω βασικά προβλήματα. Στην αρχή

έμεινα με κάποιους γνωστούς και μετά έκανα αίτηση για τον ξενώνα. Τώρα μένω εδώ. Πηχαίνω σχολείο, μαθαίνω ελληνικά και παίζω με τα υπόλοιπα παιδιά. Τα πράγματα είναι σχεδόν καλά... Έπειτα από οκτώ μήνες στην Ελλάδα έχω μάθει αρκετά καλά τα ελληνικά. Έχω δυνατό μυαλό και θέληση και έτσι μαθαίνω γρήγορα να γράφω και να διαβάζω μια ξένη γλώσσα. Είμαι χαρούμενος που μπορώ σιγά σιγά να επικοινωνώ με τους ανθρώπους. Ακόμη πιο χαρούμενος αισθάνθηκα την ημέρα που με επέλεξαν να μπω στην ομάδα βόλεϊ εδώ! Οι άνθρωποι είναι καλοί και βοηθάνε. Έτσι και εγώ μπορώ να αρχίσω να σκέφτομαι το μέλλον.

Ονειρεύομαι να έχω δύο σπίτια. Ένα εδώ και ένα στο Πακιστάν. Το σπίτι μου εδώ θα ήθελα να είναι στη Βούλα. Να είναι μια μονοκατοικία κοντά στη θάλασσα και το βουνό με τέσσερα, πέντε δωμάτια. Να έχω έναν άσπρο σκύλο και μια γάτα. Να μένω μαζί με φίλους. Θα ήθελα ακόμα να «φέρω» ένα χήπεδο βόλεϊ από το παρελθόν. Αλλά αυτό δε γίνεται. Έτσι θα ήθελα να φτιάξω ένα ίδιο με εκείνο που υπάρχει στην πόλη όπου ζούσα στο Πακιστάν. Πώς να αποχωριστώ τον πιο αγαπημένο μου τόπο πάνω στη γη; Εκεί όπου συναντούσα τους φίλους μου και περναίχαμε τέλεια; Σκέφτομαι πόσο θα μου λείψουν. Θα τους ξαναβρώ άραγε; Κάτι τέτοιες στιγμές φαντάζομαι πώς θα ήταν αν είχα φτερά και μπορούσα να πετάξω για να ξανασμίξω με τους φίλους μου. Πόσο ελεύθερος και χαρούμενος θα ένιωθα τότε!

Εσείς που ζείτε στην Ευρώπη δεν έχετε συναντήσει τέτοια προβλήματα.

Ασράφ

Το όνομά μου είναι Ασράφ,
είμαι 15 χρονών, από το Αφγανιστάν.

Έφυγα από την πατρίδα μου για να
φτάσω στην Ευρώπη. Το μεγαλύτερο
πρόβλημα του ταξιδιού ήταν η θάλασσα
στην Ελλάδα. Περνώντας το Αιγαίο από
την Τουρκία, χάλασε η βάρκα μας.
Όλοι απελπίστηκαν. Εγώ όμως δεν
έπαψα να ελπίζω. Τελικά, ήρθε η βάρκα
της Αστυνομίας. Στην αρχή νόμιζα
ότι ήταν η Ασφάλεια της Τουρκίας.
Φοβήθηκα πως θα με χυρίσουν πίσω.
Όμως ήταν άνθρωποι της Ελληνικής
Αστυνομίας. Αυτοί μας βοήθησαν και
μας έφεραν στην Ελλάδα.
Αυτό έχινε. Τώρα τέλειωσε. Και εγώ
συνεχίζω να ελπίζω.

Ιούλιος 2016

Ιμπραχίμ

Ονομάζομαι Ιμπραχίμ, είμαι 17 χρονών,
από τη Συρία.

Ζούσα με το χρόνο και τον κόσμο. Άκουχα να λένε
ότι ο χρόνος είναι ψεύτης. Εγώ είδα ότι ψεύτης
και προδότης είναι ο κόσμος. Η ζωή είναι μια
μπίρα και ένα τσιγάρο για να ξεχάσουμε...

Το αγαπημένο μου μέρος είναι η θάλασσα.
Θυμάμαι με αγάπη και νοσταλγία τα μπάνια που
έκανα μικρός στην Ταρτούς της Συρίας και τις
μέρες που κολυμπούσα σε πισίνες στη Δαμασκό.
Όταν κολυμπώ, νιώθω το αίμα να κυλά χορβά στις
φλέβες μου.

Το πιο αγαπημένο μου πρόσωπο είναι η μητέρα μου.
Είναι σαν να την βλέπω με μάτια δακρυσμένα· τα
δάκρυά της στάζουν σε μια χυάλινη κανάτα...

Στην Ελλάδα, η πιο αγαπημένη μου στιχμή είναι
όταν βρίσκομαι στο θεατρικό εργαστήριο με τα
άλλα παιδιά.

Ιούλιος 2016

Μόχι

Το όνομά μου είναι Μόχι, είμαι 17 χρονών, από το Αφγανιστάν.

Η αγαπημένη μου εποχή είναι το καλοκαίρι, γιατί έχω χρόνο για διακοπές, νιώθω ελεύθερος και μπορώ να πηχαίνω για κολύμπι που μου αρέσει πολύ.

Η ιστορία μου ξεκινά σε ένα μαιευτήριο του Αφγανιστάν. Θυμάμαι πως η οικογένειά μου μετακόμισε σε μιαν άλλη πόλη, όπου και ξεκίνησα το σχολείο. Ήμουν ο καλύτερος ποδοσφαιριστής στο σχολείο μας. Θυμάμαι επίσης την αρρώστια της μητέρας μου που κράτησε δύο ατελείωτα χρόνια. Ευτυχώς συνήλθε. Στη συνέχεια όμως μια άλλη δυσκολία εμφανίστηκε. Η δουλειά του πατέρα μου δεν πήγαινε καλά και έτσι είχαμε σοβαρά οικονομικά προβλήματα. Αλλά και πάλι τα καταφέραμε.

Όμως, ένας μεγάλος πόλεμος ξέσπασε στην πατρίδα μου! Αναγκάστηκα να φύγω από την πόλη μου. Αυτό το ταξίδι είναι ό,τι πιο σημαντικό έχει συμβεί στη ζωή μου. Είναι αυτό που άλλαξε όλους τους στόχους και τις ελπίδες μου. Για πολύ καιρό ταξίδευα στο Ιράν και την Τουρκία με ό,τι μέσο μπορεί κανείς να φανταστεί. Με βοήθησαν η θέληση και η ελπίδα ότι θα φτάσω σε έναν ασφαλή τόπο. Έτσι συνέχισα, παρά τις δυσκολίες. Α, και τα Αγγλικά! πολλές φορές σκέφτηκα τον μεγαλύτερο αδερφό μου σε αυτό το ταξίδι. Τον ευχαριστώ, γιατί εκείνος ήταν που με έμαθε Αγγλικά, αν κι είναι μια τόσο δύσκολη γλώσσα. Και κάτι ακόμα· ήμουν πολύ ευγενικός με τους συνταξιδιώτες μου και είχα πάντα φυλαχμένες στην καρδιά μου τις ευχές των γονιών μου. Τελικά, έφτασα σε ένα ελληνικό νησί, τη Χίο.

Ένα χρόνο πριν δεν μου είχε καν περάσει από το μυαλό ότι θα έκανα ένα τέτοιο ταξίδι.

Τώρα, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζω, έχω ξεκινήσει μια καινούρια ζωή. Μαθαίνω γερμανικά γιατί επιθυμία μου είναι να σπουδάσω στη Γερμανία και να δουλέψω σε Τράπεζα. Ή να γίνω ποδοσφαιριστής!

Θα ήθελα τόσο πολύ να ασχοληθώ επαγγελματικά με το ποδόσφαιρο, να γίνω ένας καταπληκτικός ποδοσφαιριστής και το όνομά μου ν' ακουστεί σε όλη τη γη! Να τρέχω σαν τον άνεμο και να μην με ξεπερνάει κανείς, σαν τον σουπερ ήρωα που έχω στο μυαλό μου. Και, όπως όλοι οι σουπερ ήρωες, θα είχα κι εγώ μια αδυναμία. Αν έβλεπα στις κερκίδες κάποιο κορίτσι...ε τότε θα έχανα την μπάλα...

Τώρα ονειρεύομαι και σχεδιάζω το μέλλον.

Ονειρεύομαι ένα σπίτι στη Φρανκφούρτη. Έχει γυάλινους τοίχους και έναν τεράστιο κήπο με γρασίδι. Έχει πισίνα δίπλα στο γκαράζ και το αυτοκίνητό μου είναι μάρκας ΚΙΑ. Στο σπίτι αυτό θα φτιάξω ένα ειδικό δωμάτιο και εκεί θα βάλω το χέλιο της μητέρας μου, μια μνήμη που θέλω να με συντροφεύει για πάντα.

Θέλω κάτι ακόμη να πω σε εσάς, στα άλλα παιδιά της ηλικίας μου. Να εκτιμάτε την ειρήνη και την ηρεμία που επικρατεί στη χώρα σας. Πόσο θα 'θελα να 'μουν κι εγώ στην πόλη μου και να 'χαμε ειρήνη! Πόσο θα 'θελα να ζω και να πηχαίνω σχολείο στη χώρα μου!

Έχω τόσες αναμνήσεις, τόση νοσταλγία για την πατρίδα μου!

Υπάρχει ένας τόπος πάνω στη γη που αγαπώ περισσότερο απ' όλους τους άλλους. Είναι ο κήπος του θείου μου, ένας κήπος γεμάτος δέντρα, γεμάτος φρούτα και μια πηγή που αναβλύζει γάρχαρο νερό. Όταν δεν ένιωθα καλά, εκεί πήγαινα για να ηρεμήσω. Αν μπορούσα να μιλήσω σε αυτόν τον κήπο, θα του έλεγα: «Εύχομαι τώρα που είναι καλοκαίρι, όλα τα αμπέλια σου να είναι γεμάτα καρπούς. Μου λείπεις πάρα πολύ. Θα ήθελα να καθίσω πλάι στην πηγή σου. Θα ήθελα να ήμουν εκεί, με τα πόδια μου μέσα στο νερό, και να ακούω μόνο το κελάηδισμα των πουλιών, τίποτα άλλο. Θα ήθελα να μιλήσω με τα «ηλικιωμένα» δέντρα που εύχομαι να ζουν ακόμα».

Αμάρ

Το όνομά μου είναι Αμάρ, είμαι 15
χρονών, από τη Συρία.

Αγαπώ πολύ την πατρίδα μου και
εύχομαι να γυρίσω πίσω, στην
πόλη μου, στο Χαλέπι.

Τώρα είμαι στην Ελλάδα. Νιώθω
μεγάλη μοναξιά αυτό το διάστημα.
Νιώθω σαν να είμαι τίποτα.

Θα ήθελα να φύγω για τη Δανία για
να συναντήσω
τον αδελφό μου που είναι ήδη
εκεί και να μείνω μαζί του.

Ονειρεύομαι να γίνω διάσημος
κολυμβητής.

Χαιρετίσματα σ' όλους τους
αγαπημένους μου.

Ιούλιος 2016

Μουσταφά

Το όνομά μου είναι Μουσταφά, είμαι 17 χρονών, από το Αφγανιστάν.

Γεννήθηκα στην περιοχή της Καμπούλ. Εκεί γεννήθηκε και ο πατέρας μου και η μητέρα μου. Δεν θα ξεχάσω ποτέ πόσο ωραία ένιωθα στη χώρα μου. Τώρα το μόνο που έμεινε είναι αυτό το συναίσθημα και εχώ...

Για μένα ο πιο αγαπημένος τόπος πάνω στη γη είναι το Μαϊντάν Βαρδάκ στο Αφγανιστάν. Εκεί γεννήθηκαν οι πρόγονοί μου. Εκεί και εχώ. Αγαπώ αυτό τον τόπο και ποτέ δεν θα πάψω να τον αγαπώ.

Όμως, ήταν αδύνατον να συνεχίσω να ζω στο Αφγανιστάν. Δεν υπήρχε καμία ελπίδα, κανένα φως, καμία πρόοδος... Μόνο εισβολείς, πόλεμος, τρομοκρατία, οι Ταλιμπάν... Όλα αυτά με ανάγκασαν να φύγω.

Βρέθηκα στην Τουρκία, αλλά όταν φύγαμε για την Ελλάδα χάλασε η βάρκα καταμεσής στη θάλασσα. Ήταν τρεις το πρωί. Όλοι ήταν απελπισμένοι και λέγανε πως θα πεθάνουμε... Ύστερα από ένα τέταρτο ήρθε η αστυνομία και μας βάλανε στη δική τους βάρκα. Μας πήγαν σε ένα νησί. Εχώ είχα ελπίδα. Το ήξερα πως, με κάποιο τρόπο, θα σωθούμε.

Ήρθα στην Ελλάδα, αλλά δεν μπόρεσα να προχωρήσω περισσότερο, γιατί έκλεισαν τα σύνορα. Είμαι απογοητευμένος. Όμως και πάλι ελπίζω και πιστεύω πως θα καταφέρω να φτάσω εκεί που ονειρεύομαι.

Αγαπώ το Αφγανιστάν και θέλω να ζητήσω από την κυβέρνηση να ενωθούν όλοι μαζί, για να μπορέσουμε να ξαναφτιάξουμε τη χώρα μας. Πόσο θα ήθελα να σταθεί πάλι στα πόδια της, και να μην αναγκαζόμαστε εμείς οι Αφγανοί να πηγαίνουμε μετανάστες σε άλλες χώρες, όπου όλοι να μας βλέπουν σαν τρομοκράτες!

Και όλα αυτά επειδή κάποιοι συμμετέχουν σε τρομοκρατικές ενέργειες στην Ευρώπη. Έτσι, τώρα μας βλέπουν όλους το ίδιο. Κανένας δεν κοιτάζει τους Αφγανούς με καλό μάτι.

Δεν πρόφτασα να ζήσω πολύ στη χώρα μου, και τώρα βρέθηκα επισκέπτης...επισκέπτης...επισκέπτης... Βέβαια, όλο αυτό το καιρό που είμαι στην Πάτρα νιώθω και πολλή χαρά. Βρήκα πολλούς φίλους. Χαίρομαι στις χιορτές και στα γενέθλια. Νιώθω πως ζω κάτι καινούριο, ελεύθερο. Νιώθω ότι κερδίζω από τη ζωή. Θέλω να ευχαριστήσω εσάς και όλες τις οργανώσεις που μας βοηθάνε. Θέλω να σας ευχαριστήσω, γιατί μας μάθατε πολλά.

Ήθελα όμως να γράψω και μερικές γραμμές για τους ανθρώπους που νομίζουν πως εμείς λέμε ψέματα. Σε σας θέλω να πω ότι τα πέντε δάχτυλα του χεριού είναι διαφορετικά, δεν είναι ίδια. Άνθρωποι είμαστε. Ίσως κάνουμε κάποιο λάθος. Πρέπει όμως να μας δείχνουν το λάθος μας, για να το καταλάβουμε και να μη το ξανακάνουμε.

Ξεκίνησα από τη χώρα μου με στόχο ένα καλύτερο μέλλον. Είμαι ήρεμος επειδή ξέρω πως έκανα ό,τι μπορούσα.

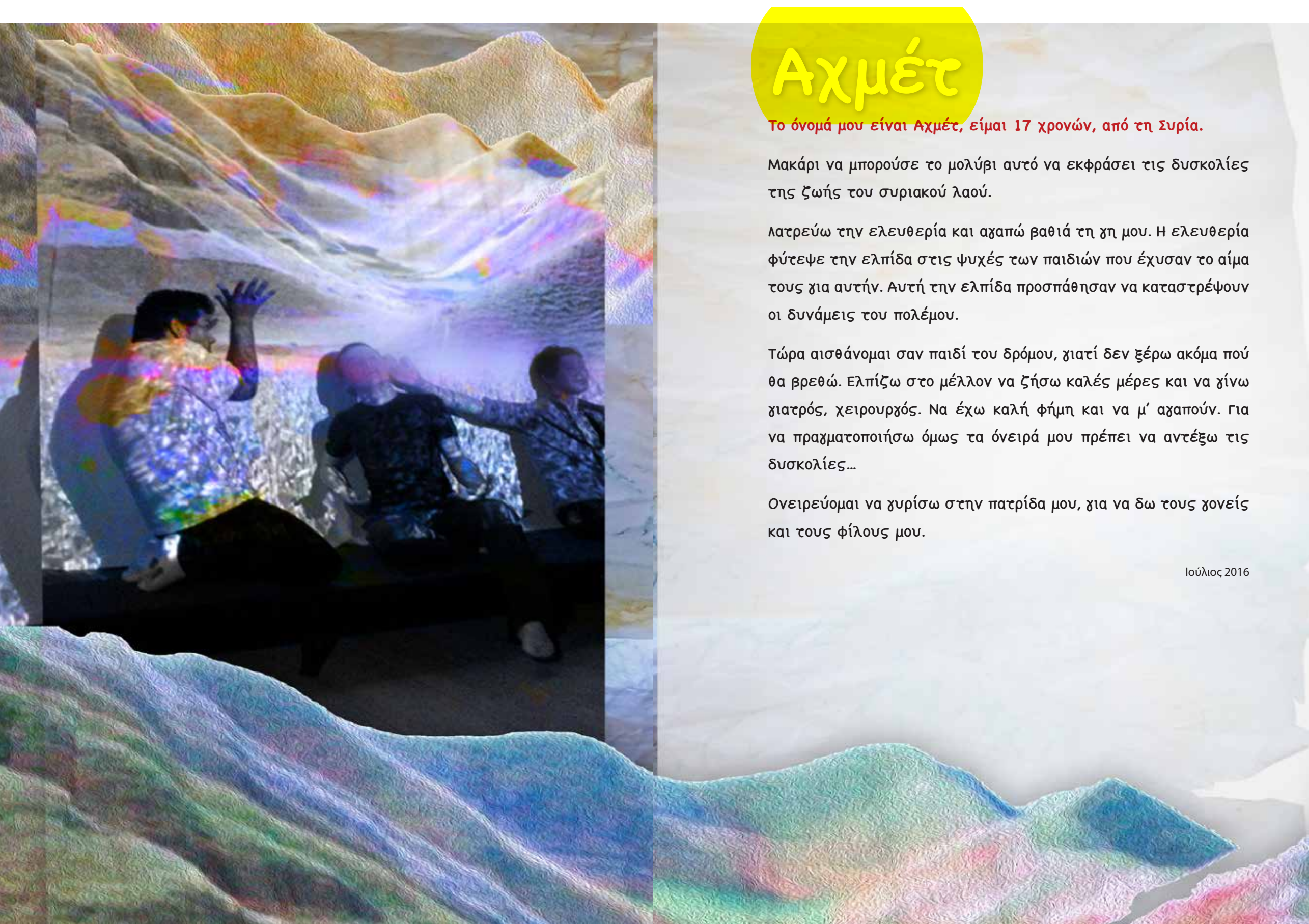
Ελπίζω να πάω στη χώρα που θέλω. Να γίνω άνθρωπος με αξία για την πατρίδα μου. Είμαι ακόμα μικρός αλλά, αν η ζωή με βοηθήσει, πολύ θα 'θελα να κάνω κάτι για την πατρίδα μου.

Ελπίζω ακόμη ότι κάποια στιγμή θα χίνει ειρήνη και θα μπορέσω να γυρίσω πίσω. Κανένας τόπος πάνω στον πλανήτη δεν είναι σαν την πατρίδα μου.

Ένα μόνο πράγμα θέλω να σας παρακαλέσω. Μην με ξεχάσετε.

Ιούλιος 2016

Αχμέτ

Το όνομά μου είναι Αχμέτ, είμαι 17 χρονών, από τη Συρία.

Μακάρι να μπορούσε το μολύβι αυτό να εκφράσει τις δυσκολίες της ζωής του συριακού λαού.

Λατρεύω την ελευθερία και αγαπώ βαθιά τη γη μου. Η ελευθερία φύτεψε την ελπίδα στις ψυχές των παιδιών που έχυσαν το αίμα τους για αυτήν. Αυτή την ελπίδα προσπάθησαν να καταστρέψουν οι δυνάμεις του πολέμου.

Τώρα αισθάνομαι σαν παιδί του δρόμου, γιατί δεν ξέρω ακόμα πού θα βρεθώ. Ελπίζω στο μέλλον να ζήσω καλές μέρες και να γίνω γιατρός, χειρουργός. Να έχω καλή φήμη και να μ' αγαπούν. Για να πραγματοποιήσω όμως τα όνειρά μου πρέπει να αντέξω τις δυσκολίες...

Ονειρεύομαι να γυρίσω στην πατρίδα μου, για να δω τους γονείς και τους φίλους μου.

Ιούλιος 2016

Ταϊχιάμπ

Το όνομά μου είναι Ταϊχιάμπ, είμαι 17 χρονών, από το Πακιστάν.

«Φίλοι συμπατριώτες που επιστρέφετε στην αγαπημένη πατρίδα». Αυτό είναι ένα τραγούδι που έχω στην καρδιά μου. Στο Πακιστάν ζούσα πολύ χαρούμενος με τους γονείς, τα αδέρφια και τους συγγενείς μου. Πήχαινα σχολείο και έπαιζα με τους φίλους μου. Στην αρχή πήχαινα σε ένα μικρό σχολείο και μετά σε ένα μεγαλύτερο. Ήμουν πολύ καλός μαθητής και αγαπούσα το σχολείο. Το όνειρό μου ήταν να τελειώσω τις σπουδές μου και να καταταχώ στο στρατό. Μου αρέσει πάρα πολύ ο στρατός και ήθελα να γίνω ένας Φαουτζί* Δεν τα κατάφερα όμως, γιατί έπρεπε να εγκαταλείψω το Πακιστάν. Στην πατρίδα μου υπήρχε πολλή τρομοκρατία. Γι' αυτό και έφυγα. Οι τρομοκράτες κατέστρεψαν τα σχολεία και δεν μας άφηναν να συνεχίσουμε τις σπουδές μας. Δεν μου αρέσουν καθόλου οι καυγάδες και ο πόλεμος. Έτσι, εγκατέλειψα σχολείο και πατρίδα. Υπήρχε μεγάλος κίνδυνος για τη ζωή μου.

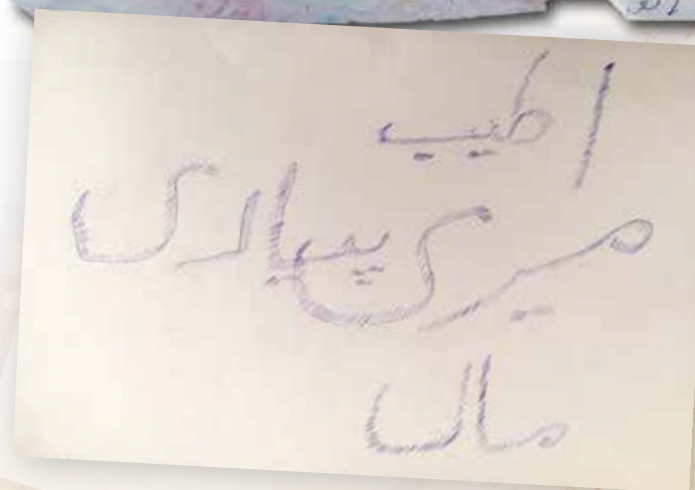
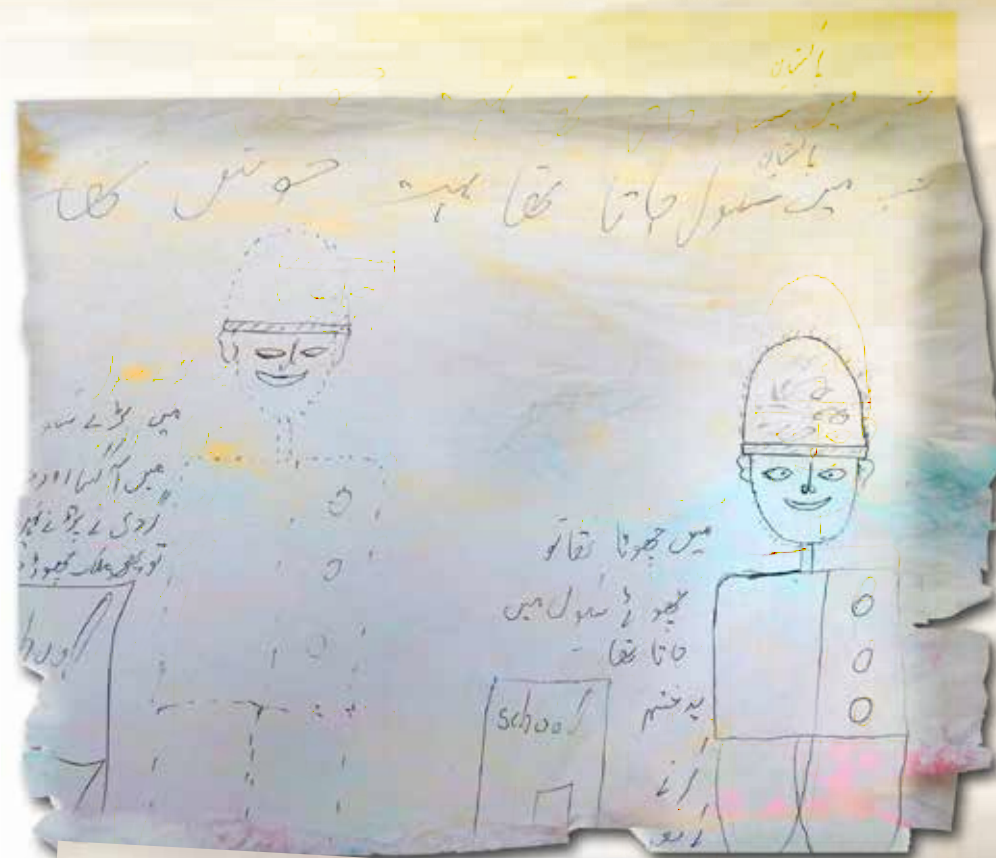
Τώρα είμαι στην Ελλάδα και σας ζητάω να με βοηθήσετε, ώστε να μπορέσω να ξεκινήσω πάλι το σχολείο και να ζήσω όμορφα. Πρώτα θέλω να τελειώσω τις σπουδές μου, και με τη θέληση του Θεού, να βρω μια καλή δουλειά. Ονειρεύομαι εκείνη τη στιγμή, που θα είμαι πάλι μαζί με την οικογένειά μου. Η οικογένειά μου, και ειδικά η μητέρα μου, είναι το πρώτο πράγμα που σκέφτομαι το πρωί μόλις ξυπνήσω.

Θέλω να ευχαριστήσω πολύ τους Έλληνες.
Είναι πολύ ευγενικοί.

Σας ευχαριστώ.

Ιούλιος 2016

* Αξιωματικός του Στρατού

Ταχάρ

Το όνομά μου είναι Ταχάρ, είμαι 18
χρονών, από το Μαρόκο.

Η χειρότερη στιγμή της ζωής μου ήταν
όταν έφυγα από την πατρίδα μου. Έφυγα
εξαιτίας της φτώχειας. Πέρασα στην
Τουρκία μέσα από την έρημο, και από
εκεί βρέθηκα στην Ελλάδα.

Στα σύνορα με τη FYROM βρήκα
τεράστιες δυσκολίες. Τελικά,
δεν τα κατάφερα να περάσω.

Τώρα αισθάνομαι σαν άστεχος,
σαν ζητιάνος.

Ονειρεύομαι να γίνω πετυχημένος και
διάσημος. Έτσι φαντάζομαι τον εαυτό
μου έπειτα από τόσο πόνο και τόσες
δυσκολίες. Φαίνεται πως πρέπει να
υποφέρουμε στην αρχή. Χρειάζεται να
κάνουμε υπομονή. Τίποτε δεν έρχεται
εύκολα. Και όπως λέει η παροιμία:
«βλέπω ένα καλό μέλλον που μου
δείχνει σηκωμένο το μεσαίο του
δάχτυλο».

Ιούλιος 2016

Αζίζ

Το όνομά μου είναι Αζίζ, είμαι 16 χρονών, από το Αφγανιστάν.

Γεννήθηκα στο Αφγανιστάν και από εκεί έχω όλες τις παιδικές μου αναμνήσεις. Πουθενά δεν είναι τόσο όμορφα όσο στην πατρίδα μου. Για ένα διάστημα ταξίδεψα με τους φίλους μου, πήγα στην Καμπούλ και πέρασα πολύ ωραία.

Ονειρεύομαι, νοσταλγώ πολύ τη χώρα μου. Ελπίζω μια μέρα να μπορέσω να γυρίσω και να ζήσω εκεί. Το Αφγανιστάν είναι τα πάντα για μένα. Δεν θα το ξεχάσω ποτέ. Εκεί ζουν οι γονείς μου, εκεί είναι το σπίτι μου. Δεν υπάρχει σπίτι στην ξενιτιά.

Τα αγαπημένα μου πρόσωπα είναι οι γονείς μου. Θέλω να τους ξαναδώ. Τους έχω τόσο επιθυμήσει!

Το αγαπημένο μου μέρος είναι το γήπεδο ποδοσφαίρου. Ο αγαπημένος μου χώρος είναι εκεί όπου διαλογίζομαι και ηρεμώ.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα για μας στο Αφγανιστάν είναι η ασφάλεια, γιατί ανήκουμε σε μια συγκεκριμένη φυλή. Είμαστε Χαζαρά και οι Ταλιμπάν κόβουν κεφάλια και λένε: «Είσαι Χαζαρά, είσαι Χαζαρά!» Αναγκάστηκα να αφήσω την οικογένειά μου και να ταξιδέψω με χιλιάδες ελπίδες για να φτάσω στην Ευρώπη. Όμως, τα σύνορα της FYROM ήταν κλειστά.

Τα τρία τελευταία χρόνια που ταξίδεψα και ήμουν μακριά από την πατρίδα μου ήταν σαν να μην ζούσα. Δεν χαιρόμουν τη ζωή. Τρία χρόνια από τη ζωή μου πέρασαν, αλλά δεν συγκρίνονται ούτε με μια μέρα στο Αφγανιστάν.

Εδώ στην Ελλάδα είμαι σχετικά χαρούμενος. Μου αρέσει η ζωή στον τόπο σας και νιώθω ασφαλής, όμως και πάλι δεν αισθάνομαι καλά, αφού δεν έχω εκπληρώσει ακόμα όσα αναζητώ. Στο μεταξύ, η ζωή μου μέχρι σήμερα όχι μόνο δεν καλυτέρεψε, αλλά χειροτέρεψε. Κάθε μέρα στην ξενιτιά περνά σαν χίλιες μέρες. Δυστυχώς, φαίνεται πως δεν υπάρχει άλλη λύση.

«Πατρίδα, η αγάπη σου είναι η περηφάνια μου...

πατρίδα, για σένα να θυσιάστώ...

Μπορώ να δώσω και ψυχή και σώμα για σένα...»

Είτε γράφω είτε όχι, δεν έχει διαφορά. Γιατί κανένας δεν μπορεί να με καταλάβει. Αυτά που γράφω δείχνουν την νοσταλγία μου.

Αφγανοί φίλοι μου, ελπίζω να μην μπορέσετε να διαβάσετε αυτά τα λόγια. Αν όμως τα διαβάσετε μην τα μεταφράσετε σε κανέναν άλλον.

Ιούλιος 2016

Ιρφάν

Το όνομά μου είναι Ιρφάν, είμαι 17 χρονών,
από το Πακιστάν.

Είμαι πολύ στεναχωρημένος και προβληματισμένος, γιατί άφησα πίσω πατρίδα και οικογένεια· τους χονείς μου, τους αδερφούς και τις αδερφές μου.

Αυτό είναι το μεγάλο πρόβλημα της ζωής μου!

Ήρθα εδώ, γιατί στη δικιά μου χώρα η ζωή είχε γίνει πάρα πολύ δύσκολη. Αναγκάστηκα να φύγω. Βέβαια, νιώθω πολύ χαρούμενος που έχω ξεπεράσει τα μεγάλα εμπόδια του ταξιδιού και κατάφερα να φτάσω στην Ελλάδα.

Θα ήθελα να βρω καταφύγιο στη χώρα σας. Να μπορέσω να πάρω άσυλο και να μου δοθεί η δυνατότητα να πάω σχολείο, ώστε στο μέλλον να γίνω ένας καλός και χρήσιμος άνθρωπος.

Κάποια στιγμή στο μέλλον, φαντάζομαι ότι φθάνω σε ένα κέντρο υποδοχής προσφύγων στη Γερμανία. Δεν θα ξέρω πως είναι η ζωή σε αυτή τη χώρα, ούτε θα γνωρίζω τους νόμους της. Θα τους μάθω όμως σιγά σιγά. Έχω ακούσει πως το γερμανικό κράτος σου δίνει τη δυνατότητα να σπουδάσεις. Η σχολή μου θα διαρκέσει τρία χρόνια. Όταν τελειώσω θα είμαι ηλεκτρολόγος. Θα βρω μια δουλειά και θα είμαι ευτυχισμένος. Θα μπορώ να καλύπτω όλες τις ανάγκες της οικογένειάς μου.

Η πιο ευτυχισμένη ημέρα της ζωής μου θα είναι όταν καταφέρω να γυρίσω στην πατρίδα μου.

Ιούλιος 2016

Αλί

Το όνομά μου είναι Αλί, είμαι 15 χρονών, από το Αφγανιστάν.

Η πρώτη μνήμη που έχω από τον εαυτό μου είναι από όταν ήμουν πέντε χρονών. Δεν θυμάμαι πολλά, αλλά είχα μια καλή και ευχάριστη ζωή. Δεν πέρασε ούτε ένας χρόνος από τότε και ξέσπασε ο πόλεμος. Η οικογένειά μου και εγώ αναγκαστήκαμε να φύγουμε από τη χώρα. Ανήκουμε, βλέπετε, στη φυλή Χαζάρα η οποία διώκεται στο Αφγανιστάν.

Όταν ξεκίνησα το ταξίδι δεν ήξερα ποιο θα είναι το τέλος της διαδρομής. Μέχρι τότε είχα άλλη άποψη για τα ταξίδια. Ήθελα πάρα πολύ να ταξιδεύω. Έπειτα όμως από αυτό που έζησα, άλλαξα γνώμη. Γιατί αυτό δεν ήταν ένα ταξίδι φυσιολογικό. Δεν ξέραμε τι να πάρουμε μαζί μας, κι ούτε είχαμε αυτά που έπρεπε. Δεν είχαμε κλείσει εισιτήρια από πριν, αφού δεν ξέραμε καν τον προορισμό μας...

Ολοκλήρωσα το ταξίδι μόνος μου, με τη βοήθεια του Αλλάχ. Δεν είχε καμία σημασία για μένα που θα καταλήξει. Το μόνο που με ένοιαζε ήταν να φύγω από το Αφγανιστάν σώος και να ζήσω σε έναν κόσμο χωρίς πόλεμο. Είναι μεγάλη δυστυχία, μεγάλο εμπόδιο ο πόλεμος. Είπα στον εαυτό μου ότι θα ξεπεράσω όλες τις δυσκολίες και δεν θα αφήσω την κούραση να με καταβάλλει. Η αντοχή μου με βοήθησε. Άλλοι όμως δεν τα κατάφεραν. Το ταξίδι μου ήταν πολύ δύσκολο. Πολλά βράδια

κοιμήθηκα διψασμένος και πεινασμένος. Έζησα και είδα σκηνές που δεν βάζει ο νους σας.

Σε μια από τις χώρες που βρέθηκα προσπάθησα να περάσω τα σύνορα. Με έπιασε η αστυνομία και μπήκα φυλακή για δώδεκα ημέρες. Δεν ήξερα τι θα αποχίνω. Ήμουν μόνος ανάμεσα σε εβδομήντα πέντε άτομα από άλλες χώρες που είχαν φυλακιστεί για διάφορους λόγους. Και για εγκλήματα ίσως. Αναγκάστηκα να κάνω τρεις μέρες απεργία πείνας για να με αφήσουν ελεύθερο.

Συνέχισα το ταξίδι μου, ώσπου έφθασα στην Ελλάδα. Αν σήμερα βρίσκομαι εδώ μαζί σας, είναι είτε γιατί έχινε ένα θαύμα είτε γιατί βρήκα δυνάμεις μέσα μου που δεν ήξερα καν ότι υπάρχουν. Θέλω να μάθω γερμανικά. Θα ήθελα να μάθω και άλλες πολλές γλώσσες, όπως ο διερμηνέας μας σε αυτό το εργαστήριο. Έτσι θα μπορώ να επικοινωνώ με όλους τους ανθρώπους. Όμως, δεν θέλω να ξεχάσω τη μητρική μου γλώσσα. Στην Ευρώπη νιώθω ανακούφιση και ελπίζω να ζήσω εδώ. Αισθάνομαι σαν να έφθασα σε μια ήσυχη ακτή, χωρίς κινδύνους. Υπάρχουν όμως ακόμα κάποια εμπόδια μέχρι να κάνω τα όνειρά μου αληθινά. Με υπομονή και επιμονή θα προσπαθήσω να τα ξεπεράσω και αυτά!

Ιούλιος 2016

Μοχαμάντ

Το όνομά μου είναι Μοχαμάντ, είμαι 15 χρονών,
από τη Συρία.

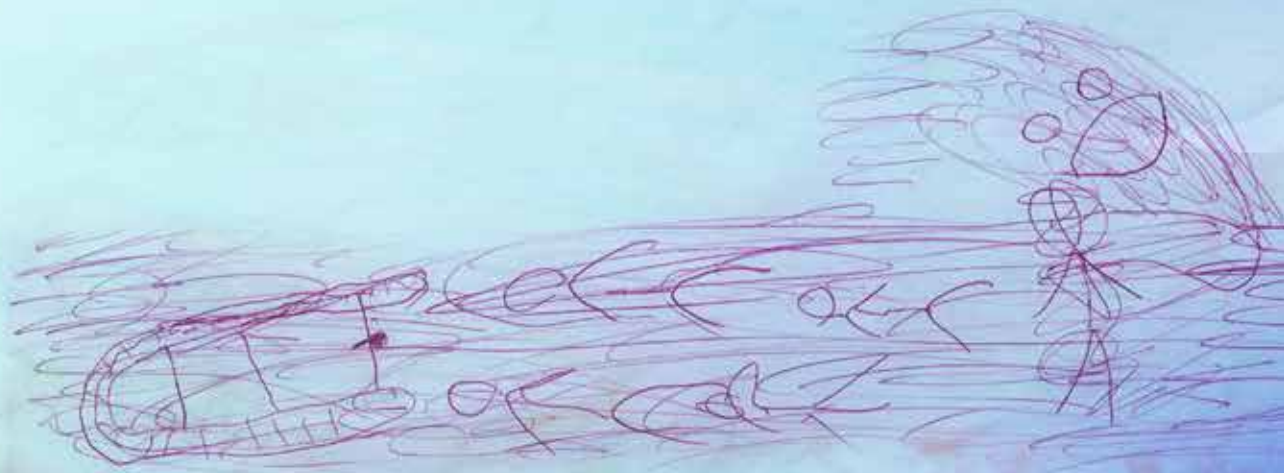
Γεννήθηκα το 2000 στο Χαλέπι. Το 2012 φύγαμε από
το σπίτι μας και πήγαμε σε ένα χωριό. Μείναμε
εκεί ένα μήνα και μετά πήγαμε στην Τουρκία.
Έπειτα πέθανε ο πατέρας μας. Για τέσσερα χρόνια
δουλέψαμε εκεί με τον αδερφό μου. Μετά φύγαμε κι
από εκεί και ήρθαμε στην Ελλάδα. Από τότε μένουμε
στον ξενώνα της Praksis.

Μ' αρέσει να οδηγώ μηχανή.

Το ωραιότερο μέρος του κόσμου για μένα είναι η
Συρία. Θυμάμαι τη μάνα μου να μαγειρεύει στην
κουζίνα του σπιτιού μας. Θυμάμαι το σχολείο μου.

Ονειρεύομαι να πάω στον αδελφό μου στη Δανία που
ζει εκεί με τη γυναίκα του.

Ιούλιος 2016

Γουασίφ

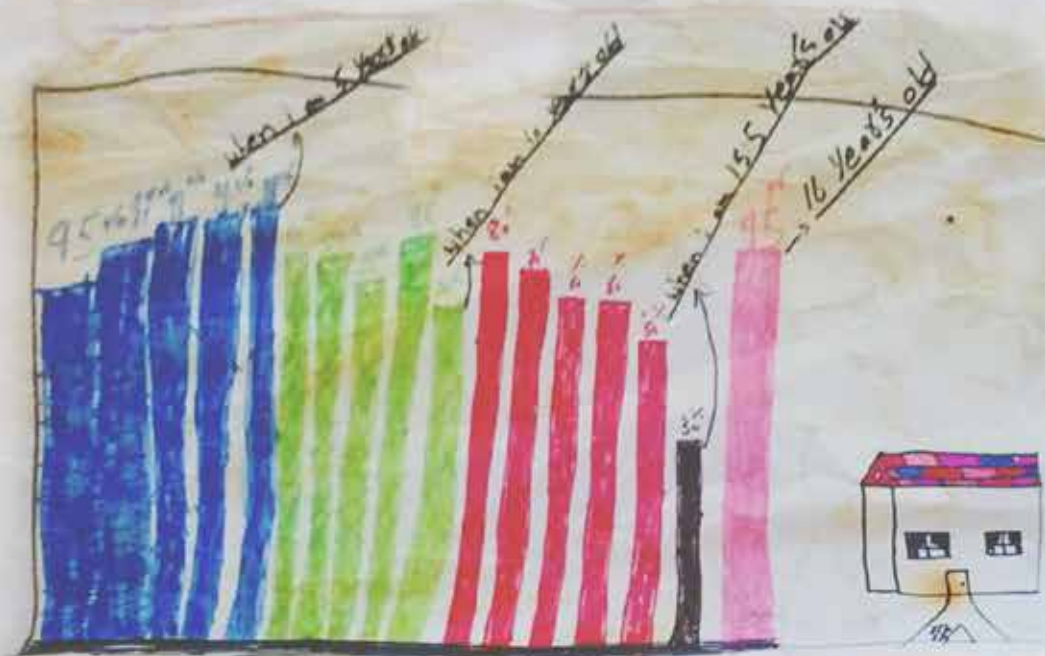
Το όνομά μου είναι Γουασίφ, είμαι 16 χρονών, από το Πακιστάν.

Τα πρώτα πέντε χρόνια της ζωής μου ήταν πολύ όμορφα. Όταν έχινα επτά χρονών ξεκίνησα το σχολείο σε μια ωραία πόλη, την Γκουχρανχουάλα. Λίγο αργότερα, η οικογένειά μου μετακόμισε στο Ισλαμαμπάντ, όπου συνέχισα το σχολείο. Οι δουλειές όμως δεν πήχαιναν καλά και οι χονεές μου δεν είχαν χρήματα να πληρώσουν το σχολείο και τα φροντιστήριά μου. Ήταν δύσκολα χρόνια. Πολλές φορές σκεφτόμουν τι ωραία θα ήταν αν είχα ένα μαχικό ραβδί που να έκανε πραγματικότητα τις επιθυμίες των ανθρώπων. Εχώ πάντως θα ζητούσα πολλά λεφτά! Όταν μεγάλωσα όμως, άρχισα να σκέφτομαι πραγματικές λύσεις για τα προβλήματά μας. Αποφάσισα να φύγω από τη χώρα μου και να πάω σε μιαν άλλη για να μπορέσω να δουλέψω και να συνεχίσω το σχολείο. Να μάθω να γράφω και να διαβάζω. Να φτιάξω μια καινούρια ζωή.

Έτσι, ξεκίνησα να έρθω στην Ελλάδα. Το ταξίδι ήταν δύσκολο. Πολλές φορές κινδύνεψε η ζωή μου. Τα πόδια μου έχουν ακόμα σημάδια. Τα κατάφερα όμως, πρώτα από όλα με τη βοήθεια του Θεού. Βοήθησε επίσης το γεγονός ότι είμαι ψηλός, τρέχω γρήγορα και έχω καλό και δυνατό μυαλό. Έτσι μπορούσα να αποφασίζω γρήγορα ποιο δρόμο θα πάρω, για να φτάσω πιο άμεσα στο προορισμό μου. Τελικά, έπειτα από τρεις μήνες, έφτασα στην Ελλάδα. Οι άνθρωποι εδώ με βοήθησαν, μου έδωσαν νερό, φαγητό, σπίτι να μείνω.

Τώρα πηχαίνω σχολείο. Θέλω να το τελειώσω, να βρω μια δουλειά, να φτιάξω τη ζωή μου και να βοηθήσω τους χονεές μου πίσω στο Πακιστάν. Θέλω να μείνω στην Ελλάδα και να χίνω ξεναγός. Έχω ξεκινήσει από τώρα την προσπάθεια μαθαίνοντας ξένες γλώσσες: ελληνικά, αγγλικά, γερμανικά... Μου αρέσει η Ιστορία και στο σχολείο έμαθα για τον Μέγα Αλέξανδρο. Φαντάζομαι τον εαυτό μου να ξεναχώ τους τουρίστες στο μουσείο και να τους λέω για τον Μέγα Αλέξανδρο, τον πρώτο πρόεδρο της Ελλάδας! Ο Μέγας Αλέξανδρος ήταν ένας σπουδαίος άντρας που κατέκτησε πολλές πόλεις, όπου ζούσαν άνθρωποι με διαφορετικό πολιτισμό. Και αυτός κατάφερε να τις ενώσει. Μετά όμως πέθανε και οι πόλεις αυτές ξεκίνησαν πολέμους μεταξύ τους και διαλύθηκαν. Γι' αυτό και η Ελλάδα είναι τώρα τόσο μικρή.

Πιστεύω ότι σε τρία χρόνια θα τα έχω καταφέρει. Θέλω να βγάξω

πολλά λεφτά από τη δουλειά και οι άλλοι να με αντιμετωπίζουν με σεβασμό. Θα ήθελα να βρω και μια κοπέλα, αλλά κι αν δεν βρω, δεν πειράζει.

Ονειρεύομαι ένα σπίτι σε κάποιο ελληνικό νησί, όπου θα πηχαίνω με ελικόπτερο. Θα είναι μονοκατοικία με ένα μεγάλο χώρο για το σκυλί και το άλογό μου. Θα έχει πισίνα και πάρκινγκ για το αυτοκίνητό μου, που θα είναι Nissan. Από το προηγούμενο σπίτι μου θα πάρω το κρεβάτι μου, μερικά ρούχα και τα απαραίτητα για την κουζίνα. Θα φτιάξω και ένα χώρο όπου θα κρεμάσω πολλές εικόνες με περιστέρια. Στην πόλη μου, στο Πακιστάν, έχουμε πολλά περιστέρια. Μαζευνόμαστε φίλοι από τη χειτονια και παίζουμε ένα παιχνίδι. Ο καθένας αφήνει τα περιστέρια του να πετάξουν ελεύθερα και μετά τα καλεί να χυρίσουν πίσω. Στο τέλος, σε όποιον χυρίσουν τα περισσότερα, αυτός κερδίζει.

Σκέφτομαι συχνά το παλιό μου σχολείο στο Πακιστάν, εκεί όπου συναντούσα τον κολλητό μου. Τον εμπιστευόμουν πολύ. Ήταν ο μόνος που ήξερε για το ταξίδι μου. Δεν θα ξεχάσω ποτέ την ημέρα εκείνη που, έπειτα από τόσον καιρό, μιλήσαμε ξανά οι δυο μας στο messenger. Μου είπε πως όταν έφυγα, εκείνος παράτησε το σχολείο γιατί δεν είχε κανένα νόημα να πηχαίνει χωρίς εμένα. Τον μάλωσα! Του είπα ότι πρέπει να συνεχίσει και να τελειώσει οπωσδήποτε το σχολείο! Γιατί αλλιώς πώς θα πάρει σπουδαστική βίβα για να έρθει να με βρει;

Φαρίντ

Το όνομά μου είναι Φαρίντ, είμαι 17 χρονών,
από τη Συρία.

Με ρώτησαν ποιό είναι το ωραιότερο μέρος για μένα.
Απάντησα ότι είναι η πόλη μου στη Συρία, εκεί όπου
γεννήθηκα και μεγάλωσα.

Οι καλύτερες αναμνήσεις για μένα από τη Συρία είναι
όταν μαζευόμασταν με την οικογένειά μου, τρώγαμε
όλοι μαζί και γελούσαμε. Μου λείπει η Δαμασκός και οι
παλιές χειτονιές. Ελπίζω να μπορέσω να χυρίσω πίσω
και να ξαναζωντανέψω τις αναμνήσεις μου. Ονειρεύομαι
να χυρίσω στη Συρία για να ξαναβρεθώ με τους χονείς
μου και να φάμε μαζί. Να συναντήσω τους φίλους μου,
να πιούμε και να καπνίσουμε.

Στις αρχές του 2016 έφυγα από τη Συρία για την Τουρκία,
όπου έμεινα τρεις μήνες. Εκεί γνώρισα κάποιον που του
έδωσα χρήματα για να με περάσει στη Μυτιλήνη. Μετά
ο Ερυθρός Σταυρός με έστειλε στην Πάτρα. Εδώ νιώθω
χαρούμενος με τους φίλους μου και περνώ ευχάριστες
ώρες με τα μέλη της ομάδας.

Το πιο σημαντικό για μένα είναι να μπορέσω να
συναντήσω τον αδελφό μου στην Αυστρία και να ζήσω
μαζί του. Ονειρεύομαι να γίνω πιλότος, για να μπορέσω
να χυρίσω στην Ελλάδα και να σας ξαναδώ.

Ιούλιος 2016

Μοχάμαντ

Το όνομα μου είναι Μοχάμαντ, είμαι 15 χρονών, από το Αφγανιστάν.

Εξαιτίας του πολέμου και της πολιτικής αστάθειας εγκατέλειψα το σπίτι και την πατρίδα μου και έφυγα για την Ευρώπη. Δάση, δρόμοι, βουνά κι άλλοι δρόμοι. Αυτό είναι το σκηνικό του ταξιδιού μου. Πρώτα έφτασα στο Ιράν, αλλά ούτε εκεί μπορούσα να σπουδάσω, λόγω εθνικότητας. Δεν μπορούσα ούτε ποδοσφαιριστής να γίνω, κάτι που ήταν το μεγάλο μου όνειρο. Οι χονεϊς μου με βοήθησαν να συνεχίσω το ταξίδι μου. Περπάτησα ως την Τουρκία, και έπειτα η θάλασσα με έφερε ως την Ελλάδα, όπου βρίσκομαι τώρα.

Οι περισσότεροι ίσως σκεφτείτε, «Γιατί αυτοί πηγαίνουν σε μικρότερη τάξη;» Ο λόγος είναι ότι εμείς στο Αφγανιστάν, εξαιτίας του πολέμου, δεν μπορούσαμε να πάμε σχολείο. Έτσι, ήρθαμε στη χώρα σας. Ελπίζω να μην σας ενοχλούμε. Είμαι εδώ για να μπορέσω να σπουδάσω, ώστε στο μέλλον να γίνω ένας άνθρωπος χρήσιμος για την κοινωνία. Θέλω να μάθω πολλά από εσάς και εσείς ίσως κάτι μάθετε από εμένα. Ελπίζω να μπορέσουμε να γίνουμε φίλοι και να μην τσακωνόμαστε.

Θέλω το σπίτι μου στο μέλλον να μοιάζει με το πατρικό μου, για να ζωντανεύει τις αναμνήσεις μου. Να είναι κοντά στη φύση, μέσα στα δέντρα. Να ζήσω εκεί με την οικογένειά μου και να αναπνέω καθαρό αέρα. Στον τοίχο θα βάλω τη φωτογραφία της οικογένειάς μου από το Αφγανιστάν. Θέλω να παντρευτώ μια γυναίκα με καλλιέργεια και ηθική. Θέλω να ζούμε καλά και να μπορούμε να αντιμετωπίζουμε τις προκλήσεις της ζωής. Ελπίζω το σπίτι αυτό να αρέσει στα παιδιά μου. Να μην νιώσουν ποτέ ότι στερούνται κάτι. Θέλω ακόμα τα παιδιά μου να σπουδάσουν και να καταφέρουν να επικοινωνούν με τους άλλους ανθρώπους.

Ονειρεύομαι να γίνω ένας επιτυχημένος πολιτικός μηχανικός. Θέλω να πάω στη Αγγλία. Θέλω ακόμη να επισκεφθώ χώρες που έχουν αρχαία ιστορία για να μελετήσω τον πολιτισμό, τα ήθη και τα έθιμά τους. Θα ήθελα επίσης να πάω σε τόπους που έχουν πόλεμο και φτώχεια για να μάθω περισσότερα...

Ιούλιος 2016

Σαλμάν

Το όνομά μου είναι Σαλμάν, είμαι 14 χρονών, από το Πακιστάν.

Αγαπώ πολύ το καλοκαίρι! Το καλοκαίρι έχει καλό καιρό και μπορείς να πηγαίνεις για μπάνιο κάθε μέρα. Τα σχολεία είναι κλειστά και έχω τρεις ολόκληρους μήνες για να παίζω με τους φίλους μου.

Από πολύ μικρός ήθελα να έρθω στην Ευρώπη. Είναι και ο θείος μου στη Γερμανία. Πολλές φορές είπα στους γονείς μου να με στείλουν, αλλά αυτοί δεν μπορούσαν. Τελικά, το αποφάσισαν και ξεκίνησα το ταξίδι από το χωριό μου μαζί με έναν ξάδερφο από την πλευρά της μαμάς μου. Εκείνος είναι λίγο μεγαλύτερος από εμένα, 16 χρονών. Ταξιδέψαμε οι δυο μας.

Μπορώ να τρέχω γρήγορα και σε άσχημες συνθήκες. Είμαι και πολύ δυνατός! Ένα λεωφορείο μας πήγε σε μια μεγάλη πόλη, στο Καράτσι. Στη συνέχεια περάσαμε με βαρκάκια στο Ιράν. Και ξανά με λεωφορείο μέχρι την Τεχεράνη. Από εκεί αλλάξαμε πολλές φορές αυτοκίνητο, για να καταφέρουμε να φτάσουμε σε ένα χωριό στα σύνορα Ιράν και Τουρκίας. Επόμενος προορισμός η Κωνσταντινούπολη. Άντε πάλι λεωφορεία και αυτοκίνητα. Από εκεί περάσαμε τη θάλασσα και βρεθήκαμε σε ένα νησί της Ελλάδας, που δεν θυμάμαι το όνομά του. Μετά, με τη βοήθεια του Θεού, φτάσαμε στην Αθήνα. Ταξιδεύαμε δυο μήνες. Είμαι πολύ χαρούμενος που βρίσκομαι στη χώρα σας. Από δω και πέρα θα δω τι μπορώ να κάνω.

Θέλω να πάω στη Γερμανία να βρω τη θεία μου. Η θεία μου είναι ήδη εκεί. Προς το παρόν, όμως, βρίσκομαι στην Ελλάδα και δεν μπορώ να φύγω.

Πάντως, πρέπει να μάθω καλά τη γλώσσα της χώρας που θέλω να ζήσω, για να βρω χρήγορα δουλειά. Μετά θα βρω μια κοπέλα και θα

παντρευτώ. Η αλήθεια είναι ότι δεν νιώθω ακόμα έτοιμος, γιατί δεν γνωρίζω καλά τη γλώσσα των Γερμανών. Φοβάμαι ότι δεν θα μπορώ να επικοινωνήσω και θα δημιουργηθούν προβλήματα.

Ονειρεύομαι να γίνω διευθυντής, επιχειρηματίας! Να ζω στη Γερμανία και να διευθύνω μια εταιρεία με ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Ονειρεύομαι ένα σπίτι, μια μονοκατοικία με τρεις κρεβατοκάμαρες και πισίνα. Θα έχει μεγάλο κήπο και βέβαια πάρκινγκ με τέσσερα αυτοκίνητα, δύο καινούρια και δύο παλιά. Θα έχω και μια γάτα. Αν μπορούσα να φέρω κάτι από το παρελθόν σε αυτό το σπίτι...για να σκεφτώ...αυτά θα ήταν το σκυλάκι μου και τα πουλιά που είχα κάποτε στο Πακιστάν. Νομίζω πως θα έχω πάντα στο μυαλό μου και το πάρκο που είναι κοντά στο πατρικό μου σπίτι. Το αγαπώ πολύ αυτό το μέρος!

Για μένα είναι σημαντικό να είμαι καλός άνθρωπος, και αυτό προσπαθώ. Για εμένα ήρωας είναι ένα αγόρι που μπορεί να δείξει και να εκφράσει αγάπη προς την πατρίδα. Ένα αγόρι που αντλεί δύναμη χαιρετώντας τη σημαία του Πακιστάν. Ένα αγόρι που...κάπως, κάποτε ένας σκύλος του έφαγε το αυτί! Αλλά αυτή είναι μια άλλη ιστορία. Αν συναντήσω ποτέ το αγόρι αυτό θα του ζητήσω να μου αφηγηθεί πώς περνάει τη ζωή του και πώς νιώθει. Δεν θέλω να κάνει κάτι για εμένα... Εντάξει, αν επιμένει θα του ζητήσω να μου στείλει πολλά κορίτσια!

Είμαι λίγο πειραχτήρι, το ξέρω. Πειράζω συνέχεια τον κόσμο και βρίσκω τον μπελά μου!

Ιούλιος 2016

Ουσμάν

Το όνομά μου είναι Ουσμάν, είμαι 16 χρονών, από το πακιστάν.

Το πακιστάν είναι μια μεγάλη χώρα. Αγαπώ πάρα πολύ την πατρίδα μου. Τα τοπία και το περιβάλλον της είναι πανέμορφα. Τα φαγητά πεντανόστιμα.

Στη χώρα μου οι άνθρωποι ανήκουν σε διαφορετικές θρησκείες.

Οι περισσότεροι είναι Μουσουλμάνοι. Υπάρχουν πολλές φυλές. Οι γυναίκες και τα κορίτσια δεν έχουν δικαιώματα. Τα παιδιά σέβονται πολύ τις μαμάδες τους.

Στο πακιστάν, το κράτος δεν δίνει δικαιώματα στους απλούς πολίτες. Υπάρχει βία, τρομοκρατία και οι Ταλιμπάν κάνουν πολλά άσχημα πράγματα. Ο απλός κόσμος εγκαταλείπει τη χώρα, αν και η αστυνομία τους εμποδίζει, γιατί κινδυνεύει η ζωή τους. Πηγαίνουν σε άλλες χώρες και ζητάνε άσυλο. Για αυτό το λόγο έφυγα κι εγώ και ήρθα εδώ, στην Ελλάδα.

Το χειρότερο από όλα είναι η πολιτική. Εμένα δεν μου αρέσει η πολιτική. Μισώ τους πολιτικούς· αυτοί έχουν καταστρέψει τη χώρα. Μέρα με τη μέρα η πατρίδα μου πάει πίσω. Στο πακιστάν το μόνο που ακούς είναι για τη φτώχεια. Παράχουμε πολλά προϊόντα, αλλά οι κάτοικοι καταναλώνουν βρετανικά τρόφιμα. Το μόνο καλό είναι ότι είμαστε μια ανεξάρτητη χώρα..

Αγαπώ την πατρίδα μου, αλλά εκεί υπάρχει πολλή τρομοκρατία. Η καταστροφή και η απειλή είναι τόσο μεγάλες, που δεν μπορώ να ζήσω στη χώρα μου.

Σαρβάρ

Το όνομά μου είναι Σαρβάρ, είμαι 16 χρονών, από το Αφγανιστάν.

Αγαπώ το φθινόπωρο επειδή τα φύλλα των δέντρων παίρνουν ωραία χρώματα, αν και το αγαπημένο μου χρώμα είναι το χαλάζιο του ουρανού. Μου αρέσει να παρατηρώ τα δέντρα, γιατί μου θυμίζουν τη ζωή μου και την οικογένειά μου. Δέντρα ψηλά και με πολλούς καρπούς μου φέρνουν στο νου εικόνες της καλής ζωής που είχα όταν ήμουν μικρός. Μου φέρνουν στο νου και τη γέννηση της αδερφής μου που χάρισε καινούριο φως στο σπίτι μας. Δέντρα ξερά και χωρίς φύλλα μου θυμίζουν δύσκολες στιγμές απώλειας, που έγιναν αιτία να μαραθεί αυτή η οικογένεια.

Λόγω του πολέμου αναγκάστηκα να εγκαταλείψω την πατρίδα μου και να έρθω στην Ευρώπη. Πίσω στο Αφγανιστάν δεν μπορούσα να κάνω τίποτα. Δεν μπορούσα να πάω σχολείο όπως εσείς. Δεν μπορούσα ούτε μπάλα να παίξω, ούτε σε αθλητικές δραστηριότητες να συμμετέχω, ούτε τίποτα...

Τώρα βρίσκομαι στην Ελλάδα και το πρώτο πράγμα που σκέφτομαι όταν ξυπνάω το πρωί είναι ένα καλύτερο μέλλον. Φαντάζομαι ότι σε επτά χρόνια από σήμερα θα βρίσκομαι στην Αυστρία. Θα έχω πάρει άσυλο και θα σπουδάσω. Συγχρόνως θα δουλεύω σαν ράφτης με καλό μισθό. Θα τελειώσω το πανεπιστήμιο και θα είμαι δικηγόρος. Την ημέρα που θα αποφοιτήσω θα δείξω το δίπλωμά μου στους γονείς μου και θα τους κάνω περήφανους. Τα αδέρφια μου θα σπουδάζουν κι αυτά για να γίνουν επιτυχημένοι άνθρωποι. Θα τα βοηθήσω εγώ να τα καταφέρουν. Φαντάζομαι ότι κάποτε θα μπορέσω να πάω διακοπές στο Ιράν και το Αφγανιστάν, και έτσι θα δω τους φίλους και τους συγγενείς μου που ζουν ακόμη εκεί.

Σας ζητάω λοιπόν να μην με βλέπετε μόνο σαν Αφγανό πρόσφυγα, αλλά να με δεχθείτε σαν έναν από εσάς. Θέλω να γίνω φίλος σας, ώστε να μάθω εύκολα τα ήθη και τα έθιμα της χώρας σας. Θέλω να γίνω σαν εσάς, να ζήσω όπως εσείς.

Σας ζητάω να είστε ευγενικοί και φιλικοί μεταξύ σας. Ο πόλεμος φέρνει μόνο δυστυχία.

Ιούλιος 2016

Αμίρ

Το όνομά μου είναι Αμίρ, είμαι 16 χρονών,
από το Αφγανιστάν.

Το μεγαλύτερο πρόβλημά μου είναι ο πόλεμος
και η φτώχεια στην πατρίδα μου. Σαράντα χρόνια
πόλεμος, ανασφάλεια και φτώχεια έκαναν το
Αφγανιστάν μια χώρα με πολλά προβλήματα. Γι'
αυτό κι εγώ αποφάσισα να έρθω στην Ευρώπη.
Για μια καινούρια ζωή.

Το μεγαλύτερο μέρος του ταξιδιού μου δεν ήταν
εύκολο. Συνάντησα πολλά εμπόδια. Κατάφερα
όμως να φθάσω στην Ελλάδα. Τώρα, ένα άλλο
εμπόδιο που πρέπει να αντιμετωπίσω, είναι
τα κλειστά σύνορα. Ελπίζω να ξεπεραστεί κι
αυτό. Ελπίζω επίσης η ειρήνη και η ηρεμία να
χυρίσουν για πάντα στο Αφγανιστάν.

Ιούλιος 2016

Σαχίν

Το όνομά μου είναι Σαχίν, είμαι 15 χρονών, από το Ιράν.

Αν έφτιαχνα μια διαφήμιση για τη χώρα μου, σίγουρα θα έδειχνα τα διάσημα χαλιά του Ιράν, τον πύργο του Μιλάντ - όπου στεγάζεται και ο ραδιοφωνικός σταθμός - και τα καινούρια αεροπλάνα που αγόρασε το κράτος. Θα έβαζα όμως και μια φωτογραφία με τα κατεστραμμένα μνημεία. Θα μιλούσα και για το λαό του Ιράν, για τους απλούς και ταπεινούς ανθρώπους.

Ανήκω στην κουρδική μειονότητα και εκεί, στη χώρα μας, είμαστε πολύ περιορισμένοι. Δεν έχουμε ελευθερίες, ούτε ίσα δικαιώματα με τους υπόλοιπους. Ήθελα να σπουδάσω σε στρατιωτική σχολή, όμως οι Κούρδοι που ζουν στο Ιράν δεν επιτρέπεται να σπουδάζουν. Κάποια στιχμή οι χονείς μου ανέλαβαν πολιτική δράση και τότε η ζωή μου μπήκε σε κίνδυνο. Έτσι έφυγα από τη χώρα μου και ταξίδεψα μόνος μου.

Έκανα αυτό το ταξίδι με τη βοήθεια των χονιών μου. Αυτοί μου έδωσαν το δικαίωμα να συνεχίσω να ονειρεύομαι. Με στήριξαν επίσης οι συγγενείς μου που ζουν στη Νορβηγία. Πολύ θα ήθελα να ζήσω μαζί τους.

Στη διάρκεια του ταξιδιού οι άνθρωποι, στην Ελλάδα και στην Τουρκία, με βοήθησαν πολύ. Βλέπετε, δεν είχα κανέναν. Ευτυχώς ήξερα αγγλικά! Έτσι μπορούσα να επικοινωνώ εύκολα και να συγκεντρώνω πληροφορίες. Φάνηκα πολύ δυνατός και άντεξα όλες τις δυσκολίες.

Θυμάμαι να φτιάχνω με το μυαλό μου μια γυναίκα με σούπερ ικανότητες! Μια σούπερ ηρωίδα! Η γυναίκα αυτή έχει πολύ μακριά μαλλιά και ένα μοναδικό χάρισμα. Όποιος ακουμπήσει τα μαλλιά της παραμένει για πάντα νέος και δυνατός. Όμως, όπως κάθε ήρωας, έχει και αυτή μια αδυναμία. Αν της κόψουν τα μαλλιά δεν μακραίνουν ποτέ ξανά. Και εκείνη μένει για πάντα λυπημένη.

Όταν έφτασα στην Ελλάδα ένιωσα μεγάλη χαρά. Ξέχασα σχεδόν όλα τα εμπόδια του ταξιδιού. Οι Έλληνες ήταν πολύ ευγενικοί μαζί μου. Ακόμα με βοηθούν. Εδώ αισθάνομαι ελεύθερος και δεν φοβάμαι πια τίποτα και κανέναν.

Θέλω να σας πω κι άλλα...

Αν ζωγράφιζα τη ζωή μου σε ένα κομμάτι χαρτί θα έβαζα τις χειρότερες

εμπειρίες της ζωής μου. Θα έβαζα όμως και τις καλύτερες. Όλες θα βρίσκονταν εδώ σε αυτή τη ζωγραφιά. Θα την έκανα για να τη δείτε κι εσείς. Οι καλύτερες αναμνήσεις μου είναι από τον καιρό που ζούσα στο Ιράν με τους χονείς μου. Θυμάμαι τότε που μαζί με τον πατέρα μου και τους φίλους μου, παίζαμε, πηχαίναμε στην παραλία και στο γυμναστήριο. Είχα και ένα σκύλο που τον αγαπούσα πολύ. Αλλά ακόμα και τότε δεν ήταν όλα εντάξει. Η χειρότερη ανάμνηση που έχω είναι όταν η μητέρα μου χώρισε τον πατέρα μου και δεν την ξαναείδα ποτέ πια.

Υπάρχει ευτυχώς ένα μέρος που πάντα πηχαίνα όταν δεν ένιωθα καλά και ήθελα να ηρεμήσω. Στην πόλη που έμενα, στο Ιράν, υπάρχει ένα βουνό. Στην κορυφή του βουνού αυτού είναι μια καφετέρια. Δεν μαζεύει πολύ κόσμο, έχει πάντα ησυχία και έτσι μπορείς να σκεφτείς. Μου άρεσε να κάθομαι σε ένα τραπέζι μπροστά μπροστά με την καλύτερη θέα στην πόλη. Μου λείπει πολύ αυτό το μέρος. Αν χινόταν να με ακούσει εκείνο το τραπέζι, θα του έλεγα: «Μακάρι να μπορούσα να σε είχα εδώ. Άραξε, θα έρθω ποτέ να σε βρω; Θα βρω ξανά ένα τραπέζι σαν κι εσένα;»

Από εδώ και πέρα, θέλω να συνεχίσω να γυμνάζομαι και να πηχαίνω σχολείο. Θέλω επίσης να αρχίσω να μαθαίνω τη γλώσσα και τις παραδόσεις της Νορβηγίας. Να βρω από τώρα φίλους που μένουν εκεί, για να είμαι έτοιμος όταν θα καταφέρω να φτάσω. Θέλω να γνωρίσω και μια κοπέλα, μια Ευρωπαία.

Ονειρεύομαι στο μέλλον να έχω ένα καλό επάγγελμα, ένα μεγάλο σπίτι και παιδιά, μικρά και μεγάλα. Με φαντάζομαι να κάνω διακοπές στην Ελλάδα ως Νορβηγός πολίτης! Θα παίρνω τους φίλους μου και θα πηχαίνουμε εκδρομή στη θάλασσα. Θα ξαπλώνω στην παραλία και θα κάνω ηλιοθεραπεία πίνοντας το χυμό μου.

Θα ήθελα να είμαι σαν τα υπόλοιπα παιδιά...σαν εσάς.

Ιούλιος 2016

Ναντίλ

Το όνομά μου είναι Ναντίλ,
είμαι 16 χρονών, από το Αφγανιστάν.

Ο αγαπημένος μου τόπος στην πατρίδα
είναι ένα δάσος.

Εκεί υπάρχει μια αχανής κοιλάδα χωρίς
νερό. Αγαπημένο πρόσωπο είναι ο μικρός
μου αδελφός.

Ταξίδεψα παράνομα, αλλά μπόρεσα να
φθάσω ως την Ελλάδα. Τώρα είμαι στην
πάτρα και όταν κάνουμε το θεατρικό
εργαστήριο, περνάω καλά.

Έφτιαξα ένα καραβάκι από χαρτί.

Είναι μια εικόνα από το ταξίδι μου στη
θάλασσα. Πάνω του έγραψα λόγια για
την πατρίδα μου. Αγαπώ και άλλες
χώρες. Όμως το 70% της αγάπης μου το
αφιερώνω στην πατρίδα μου. Προσδοκώ
και ελπίζω να έρθει ειρήνη, ηρεμία.
Ονειρεύομαι να χυρίσω πίσω...

Ιούλιος 2016

هیلن که افغانستان آرام بشه من برمیگریم.

70% از خاطرات من مال افغانستان هست و برای هیلن
افغانستان رو دوست دارم و منتظرش هستم.

Ραφ

Το όνομά μου είναι Ραφ, είμαι 15 χρονών, από τη Συρία.

Η Συρία κλαίει.

Η χώρα που ήταν ένας παράδεισος πάνω στη γη, η χώρα όπου υπήρχε ειρήνη.

Η χώρα που οι κάτοικοί της ήταν περήφανοι που ονομάζονται Σύριοι. Και έχω το ίδιο ένιωθα.

Η χώρα αυτή με τον πόλεμο μεταμορφώθηκε από παράδεισο σε κόλαση.

Φίλοι και φίλες, σας γράφω λίγες λέξεις με ένα μπλε μολύβι. Γράφω αυτό το γράμμα γιατί θέλω να μιλήσω. Να μιλήσω όχι μόνο σε αυτούς που θα συναντήσω κάποτε στη ζωή μου ή που έχω ήδη συναντήσει στο ταξίδι μου, αλλά και στους νέους που βρίσκονται στην Ευρώπη και δεν θα τους γνωρίσω ποτέ! Γράφω όμως και στους φίλους που κάποτε ζούσαμε μαζί, πίσω στην πατρίδα.

Φίλοι, ο λαός μου πεθαίνει κάθε μέρα. Όταν άρχισε ο πόλεμος

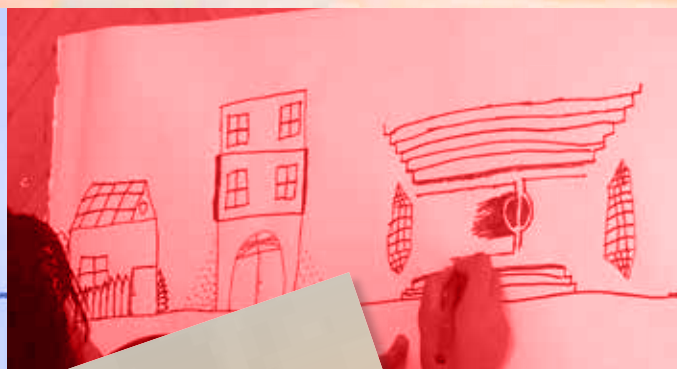
χωριστήκαμε και σκορπίσαμε εδώ κι εκεί και ο καθένας πήγε σε μια γωνιά. Οικογένειες διαλύθηκαν, πολλοί σκοτώθηκαν. Οι περισσότεροι από εμάς ζούμε μακριά από οικογένεια και φίλους. Κάποιοι παλεύουν ακόμα. Κάποιοι ακόμα πολεμούν.

Αγαπημένοι, εμείς που αναγκαστήκαμε να φύγουμε από τη Συρία αναζητώντας μια ειρηνική ζωή, ζήσαμε πολλά ώσπου να φτάσουμε στην Ευρώπη. Πέρασαμε μέσα από δάση, μπήκαμε φυλακή, πέρασαμε θάλασσες. Ήταν πολύ δύσκολα. Έκανε κρύο. Παχωνιά. Δυστυχώς, μερικοί δεν τα κατάφεραν. Χάθηκαν στο δρόμο και στη θάλασσα... Παιδιά, ενήλικες, οικογένειες, πατέρες, μητέρες. Όταν φτάσαμε στην Ευρώπη συναντήσαμε πάλι μίσος. Όμως φίλοι, πρέπει να φροντίζουμε ο ένας τον άλλον. Η αγάπη είναι πάνω από όλα. Γιατί σήμερα είμαστε στον τόπο μας, αλλά αύριο κανείς δεν ξέρει...

Όποιος διαβάσει το γράμμα μου ελπίζω να καταλάβει. Ελπίζω η φωνή μου να φτάσει παντού, σε όλους τους λαούς. Οι Σύριοι περνάνε δύσκολες μέρες και τα τραύματα δεν ξεχνιούνται.

Η Συρία κλαίει....

Ιούλιος 2016

Χαμίντ

Το όνομά μου είναι Χαμίντ,
είμαι 16 χρονών, από το Πακιστάν.

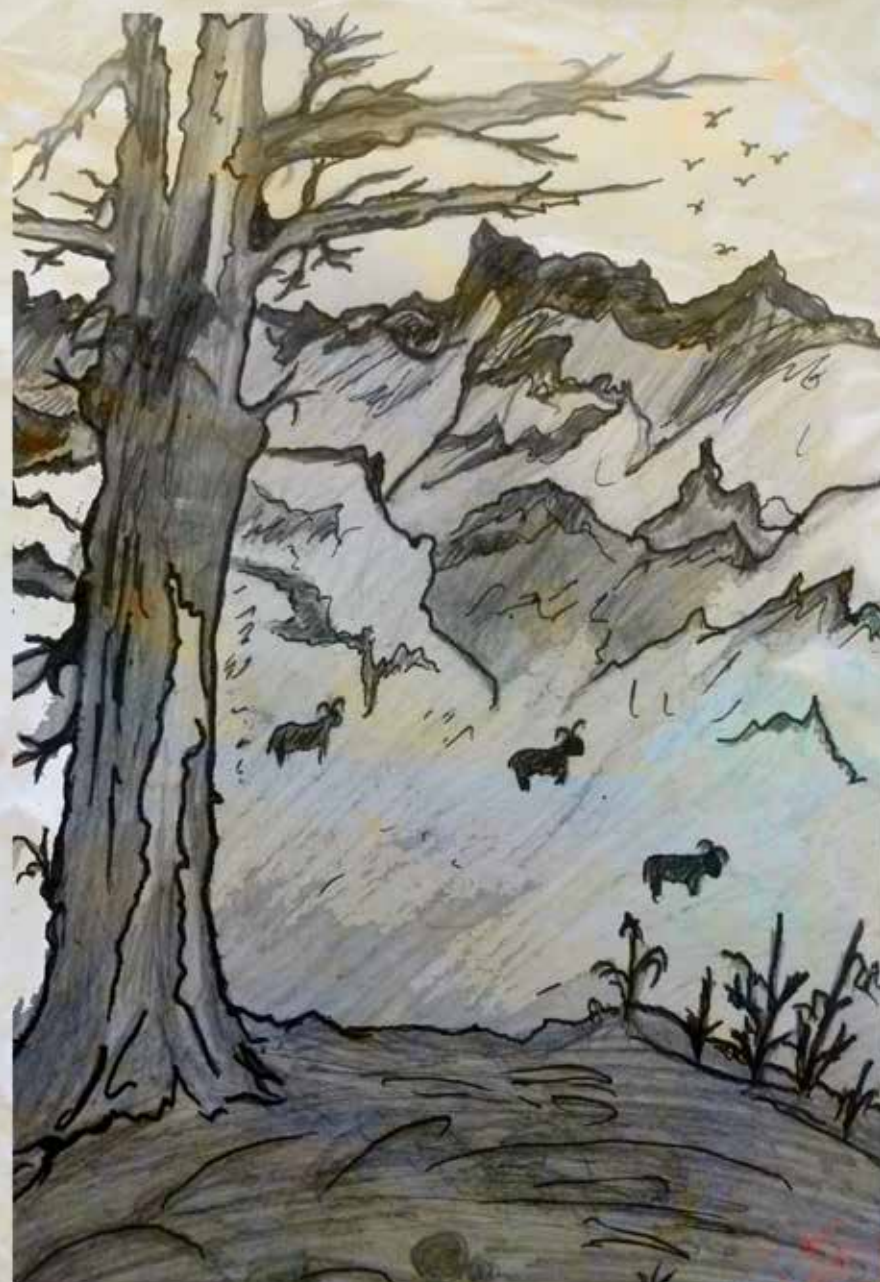
Γράφω αυτό το γράμμα-φυλαχτό

Και το γράφω με ελευθερία, όχι με ζόρι

Αν ζήσω, θα σε δω

Αν πεθάνω, θα έχεις το φυλαχτό μου...

Ιούλιος 2016

Τα εργαστήρια που έγιναν στο πλαίσιο της Δράσης «Μονόλογοι από το Αιγαίο», προσέφεραν ασφάλεια στα παιδιά, γεγονός που τους επέτρεψε να εκφράσουν ελεύθερα τις σκέψεις τους.

Ακούγοντας και μεταφράζοντας τις ιστορίες αυτών των νέων, ένιωσα ανάμεικτα συναισθήματα. Στο μυαλό μου αναδύθηκαν μνήμες από το παρελθόν, μιας κι εγώ ο ίδιος προέρχομαι από μια χώρα που για πάρα πολλά χρόνια έζησε πόλεμο και πολιτικές αναταραχές· ακόμη και σήμερα δεν υπάρχει ελευθερία ούτε δημοκρατία. Συγκινήθηκα όταν τα παιδιά μιλούσαν με τόση αγάπη για την πατρίδα τους, στην οποία επιθυμούν κάποια στιγμή να γυρίσουν και να τη φτιάξουν από την αρχή. Τα όνειρά τους για σπουδές και καλύτερη ζωή με έκαναν να νιώσω ότι η ελπίδα δεν έχει χαθεί. Ταυτίστηκα με αυτά τα παιδιά. Με τα βιώματά τους, τις σκέψεις τους, τις ανησυχίες τους, τις ελπίδες τους, καθώς και τη θέλησή τους να αλλάξουν τον κόσμο. Σκέψεις που και εγώ είχα και έχω μέχρι σήμερα.

Είναι τιμή μου που συμμετείχα σε ένα τέτοιο πρόγραμμα, γιατί προσφέροντας τις υπηρεσίες μου ως διερμηνέας, συνειδητοποίησα ότι κέρδισα πολλά ως άνθρωπος!

Asef Farjam

Διερμηνέας - Μεταφραστής
Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Ιούλιος 2016

Νιώθω τυχερή που έζησα αυτή την εμπειρία!

Μέσα από θεατρικές ασκήσεις και εικαστικές δραστηριότητες έμαθα πολλά από τα παιδιά αυτά, που έχασαν τα παιδικά τους χρόνια στον πόλεμο, στα βουνά και στη θάλασσα. Μου άνοιξαν τα μάτια, με έκαναν να φιλοσοφήσω τη ζωή και να ξαναθυμηθώ τις πραγματικές ανάγκες των ανθρώπων. Οι ιστορίες τους με άγγιξαν βαθειά. Μου έφεραν στο νου εικόνες από την δική μου πατρίδα, που αναγκάστηκα να αφήσω εδώ και πολλά χρόνια. Εικόνες όμορφες, εικόνες δύσκολες.

Συμμετείχα σε αυτά τα εργαστήρια ως διερμηνέας, αλλά ο τρόπος με τον οποίο έγιναν, με βοήθησε να πλησιάσω και να γνωρίσω ουσιαστικά τα παιδιά. Γνώρισα εφήβους αξιόλογους, πλούσιους σε συναισθήματα, προικισμένους με ταλέντα, και με ισχυρή θέληση. Εύχομαι ολόψυχα να βρουν «δρόμους ανοικτούς», ώστε να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους. Τους αξίζει!

Eliane Choucair

Διερμηνέας - Μεταφράστρια
Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Ιούλιος 2016

Η συμμετοχή μου σε αυτό τον κύκλο βιωματικών εργαστηρίων ήταν μια εμπειρία σημαντική και συγκινητική.

Το γεγονός ότι δεν ήμουν απλώς θεατής, αλλά συμμετείχα ισότιμα στην όλη διαδικασία, μου επέτρεψε να μοιραστώ κι εγώ συναισθήματα και εμπειρίες. Να εκτεθώ! Αυτό βοήθησε να έρθω πιο κοντά με τα παιδιά, να δεθώ περισσότερο μαζί τους και να μπω ίσως για λίγο στη θέση τους.

Μου έκανε εντύπωση πως, ενώ τα παιδιά δεν είχαν καμία εξοικείωση με θεατρικές τεχνικές και δεν μιλούσαν όλα την ίδια γλώσσα, συνεργάστηκαν τόσο πρόθυμα. Εξωτερίκευσαν σταδιακά τις σκέψεις τους και μίλησαν για τις αξίες και τις ελπίδες τους. Έβλεπα να εξελίσσονται μπροστά μου εικόνες από τη ζωή και το ταξίδι τους, καθώς με σχετική ευκολία συνέδεαν τις θεματικές των παιχνιδιών-ασκήσεων με τα βιώματά τους. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον μου προκάλεσε η δραστηριότητα του «χάρτη της ζωής». Ενώ ήμασταν όλοι καθισμένοι στο πάτωμα και ζωγραφίζαμε τα σημαντικότερα γεγονότα της ζωής μας, συνειδητοποίησα την ομοιότητα των ανθρώπινων ιστοριών, τις κοινές αξίες και ανάγκες μας. Αλλά και το «βάρος» που αισθάνονται αυτά τα παιδιά, τα οποία αναγκάστηκαν από πολύ νωρίς, χωρίς να φτάνει, να αφήσουν πίσω την παιδικότητά τους και να μεγαλώσουν απότομα, βίαια.

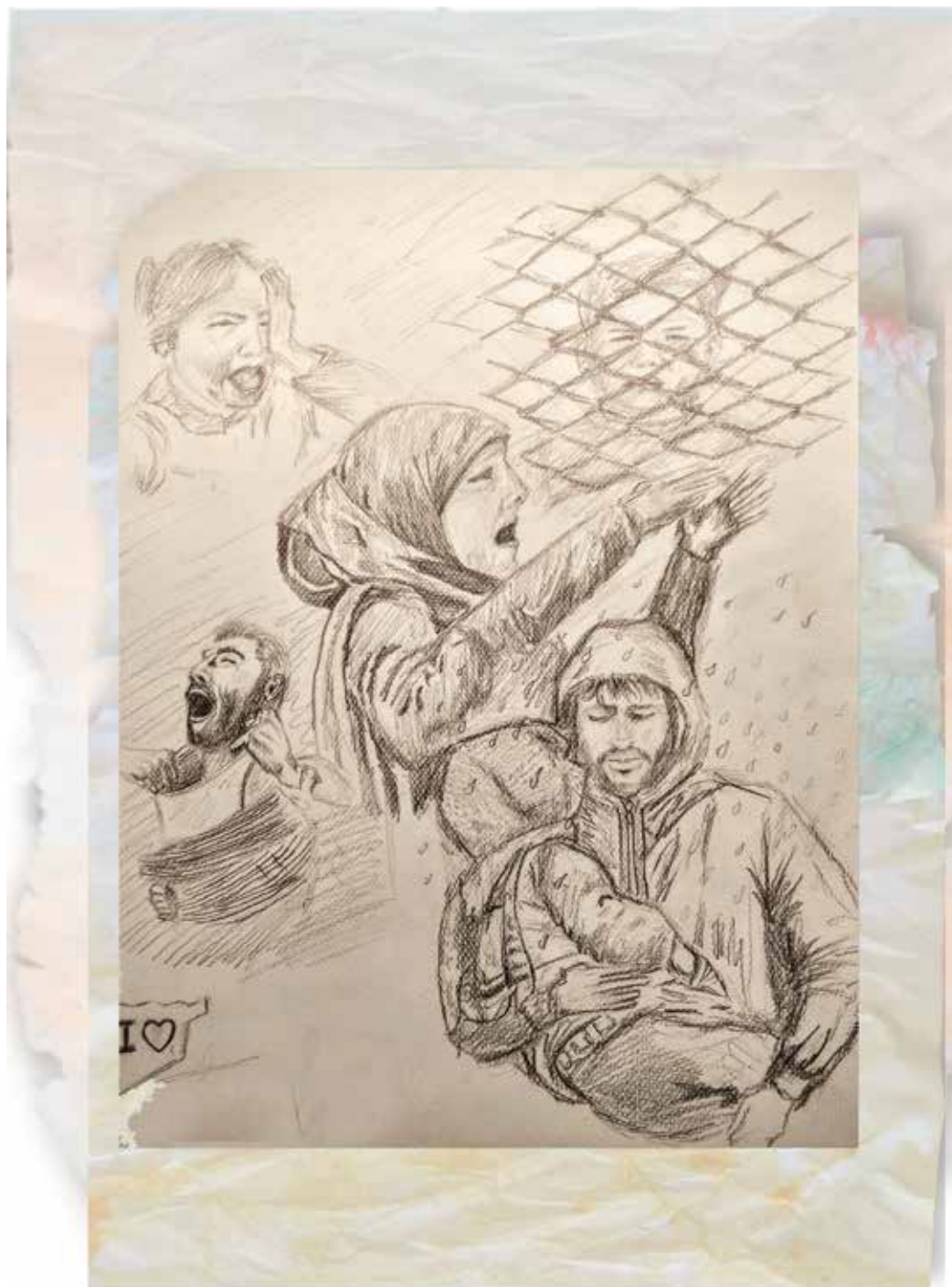
Ο χρόνος κύλησε γρήγορα. Εμπειρία πρωτόγνωρη. Δυνατές στιγμές, δυνατά συναισθήματα. Κρατώ τη συγκίνηση και την αγάπη. Τους ευχαριστώ όλους. Τόσο τα παιδιά όσο και τις εμψυχώτριες.

Λήδα Μουρλούκου

Ψυχολόγος

ΜΚΟ PRAKSIS

Ιούλιος 2016

Ευχαριστούμε

Την Ελιάννα Κονιάλη, την Σίσσυ Λεβαντή και τον Ανδρέα Δήμου, από την ΜΚΟ PRAKSIS, για τη θερμή υποστήριξή τους στην όλη προσπάθεια καθώς και την πολύτιμη συμβολή τους στην παραχώρηση του χώρου, στον Ξενώνα ΣΤΕΓΗ PLUS (+), όπου υλοποιήθηκαν τα εργαστήρια της Αθήνας.

Την Γεωργία Τζανάκου, από την ΜΚΟ PRAKSIS για τη βοήθειά της στην οργάνωση και στην υλοποίηση της Δράσης στην Πάτρα.

Την Ανδριάντα Ταβαντζή, που διέθεσε τον Θεατρικό Χώρο Καλλιτεχνικών Αναρριχήσεων «Οροπαίδιο», για την υλοποίηση των εργαστηρίων στην Πάτρα.

Τον Στράτο Παπακωνσταντίνου και τον Ευθύμη Αργυράτο, οι οποίοι συμμετείχαν ως βοηθοί εμπυχωτές σε κάποια από τα εργαστήρια της Πάτρας.

Τον Γιάσερ-Ιάσωνα Θάμπετ, για την προσφορά του στη διερμηνεία - στην αραβική γλώσσα - σε αρκετά εργαστήρια που έγιναν στην Πάτρα.

Συντονιστής προγράμματος «Κι αν ήσουν εσύ;»

Νίκος Γκόβας

Συντονίστρια Δράσης «Μονόλογοι από το Αιγαίο»

Χαρά Τσουκαλά

Υπεύθυνος Δράσης «Μονόλογοι από το Αιγαίο» στην Πάτρα

Γιώργος Μπεκιάρης

Συνεργαζόμενος φορέας στη Δράση

«Μονόλογοι από το Αιγαίο»,

από τον Απρίλιο έως τον Ιούλιο του 2016

ΜΚΟ PRAKSIS

Εμπυχωτές-θεατροπαιδαγωγοί

Διονυσία Ασπρογέρακα, Βέρα Λάρδη, Σόνια Μολογούση, Γιώργος Μπεκιάρης, Ηρώ Ποταμούση, Ανδριάντα Ταβαντζή

Βοηθοί εμπυχωτές

Ευθύμης Αργυράτος, Στράτος Παπακωνσταντίνου

Διερμηνείς

Κωνσταντίνος Ασημίδης, Eliane Choucair, Asef Farjam,

Γιάσερ-Ιάσωνας Θάμπετ, Louay Hisjam,

Habib Mohammd, Ali Uosufi,

Κοινωνικοί λειτουργοί

Χρήστος Γεωργόπουλος, Νικολέτα Διονυσιοπούλου,

Αλέξης Λαμπρίδης, Μαρία Ντίνη, Γεωργία Τζανάκου,

Αναστασία Χαρίτου, Ανθούλα Χριστοδουλοπούλου

Ψυχολόγοι

Φοίβος Κολοβός, Λήδα Μουρλούκου, Θεόδωρος Παξινός

Το πρόγραμμα «Κι αν ήσουν εσύ;» συγχρηματοδοτείται από την Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

